

9.3.2016

Kaakkois-Suomi

Kouvolan kaupunki
Tekniikka- ja ympäristötalo
PL 32, Valtakatu 33
45701 Kuusankoski

**YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN
ARVIOINTISELOSTUKSESTA, Puhtaiden ylijäämämaiden läjitysaluehanke, Kouvola**

HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Kouvolan kaupunki on 11.12.2015 toimittanut Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle puhtaiden ylijäämämaiden läjitysaluehanketta koskevan YVA-lain mukaisen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen.

Hankkeen nimi

Puhtaiden ylijäämämaiden läjitysalue, Kouvola

Hankkeesta vastaava ja yhteystiedot

Kouvolan kaupunki
Tekniikka- ja ympäristötalo
PL 32, Valtakatu 33
45701 Kuusankoski

Hankkeesta vastaavan käyttämä konsultti

Ramboll Finland Oy
PL 25, Säterinkatu 6
02601 Espoo

Yhteysviranomainen

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 1041, 45101 Kouvola

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on asiakirja, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehdoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on arvioitu puhtaiden ylijäämämaiden läjitysalueen perustamisen (mukaan lukien alueella tapahtuva louhinta sekä tuhkan välivarastointi) ja käytön ympäristövaikutuksia. Hanke edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-asetuksen 2 luvun 6 §:n kohtien 2b ja 11b mukaisesti.

Ylijäämämaita on suunniteltu läjitettävän ja välivarastoitavan 20–30 vuoden ajan yhteensä noin 2 500 000 kiintokuutiometriä (k-m³) eli 4 000 000 tonnia (t). Vuodessa ylijäämäita läjitettäisiin hankealueelle noin 100 000 kiintokuutiometriä (k-m³) eli 160 000 tonnia (t).

Hanke ja sen perustelut

Kouvolan kaupungilla on tarve perustaa uusi puhtaiden ylijäämämaiden välivarastointi- ja läjitysalue, koska olemassa olevat läjitysalueet ovat täyttymässä. Uuden välivarastointi- ja läjitysalueen tulisi olla käytettävissä seuraavat 20-30 vuotta.

Kouvolan kaupungilla tulee ylijäämämaita erityisesti uusien asuinalueiden katujen rakennuksen yhteydessä. Uudella ylijäämämaiden välivarastointi- ja läjitysalueella Kouvolan kaupunki varautuu tulevien rakennuskohteiden sujuvaan sekä kustannustehokkaaseen rakennusmassojen hallintaan. Tavoitteena on, että rakennuskohteista kaivettavat tai vaihdettavat maamassat saadaan mahdollisimman nopeasti hyötykäyttöön ja että ylijäämämassoja ei tarvitse välivarastoida rakennusalueille.

Puhtaiden ylijäämämaiden lisäksi hankealueella on tarkoitus välivarastoida osa Kymin Voima Oy:n voimalaitoksen energiantuotannon lento- ja pohjatuhkista, jotka soveltuvat maanrakentamiseen. Tuhkia on tarkoitus välivarastoida hankealueella niille erikseen rakennettavalla läjitysalueella ennen tuhkien varsinaista hyödyntämistä maanrakentamisessa. Tuhkien hyödyntämisen tavoitteena on korvata rakentamisessa käytettäviä luonnonmateriaaleja sekä edistää jätteiden hyödyntämistavoitteita loppukäsittelyn sijaan.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

YVA-menettelyssä arvioidaan kahta mahdollista toteutusvaihtoehtoa alavaihtoehtoineen puhtaiden ylijäämämaiden läjitysalueelle. Vaihtoehdon 1 hankealue sijaitsee Joutsenenpesänkallion alueella Lehtomäen itäpuolella. Vaihtoehdon 2 hankealue sijaitsee Maijanaron alueella Tykkimäen itäpuolella. Lisäksi vertailuvaihtoehtona on hankkeen toteuttamatta jättäminen (0-vaihtoehto). Hankealueet oli merkitty Kouvolan keskeisen kaupunkialueen osayleiskaavaluonnoksessa vaihtoehtoisiksi maankaatopaikoiksi (E-1/V kaavamerkintä).

Vaihtoehto 1: Puhtaiden ylijäämämaiden välivarastointi- ja läjitysalue perustetaan Joutsenenpesänkallion alueelle. Hankealueen pinta-ala on 17 ha. Alueelle voidaan läjittää 1 400 000 m³ maamassoja, jolloin alueen käyttöaika olisi noin 15-20 vuotta. Läjitysalue on tarkoitus toteuttaa kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe kestää 8-10 vuotta ja toinen vaihe 5-10 vuotta. Joutsenenpesänkallion alueelle on tarkoitus tuoda muualta myös kiviainesta ja asfalttia murskattavaksi. Murskaamon alue perustetaan Joutsenenpesänkallion hankealueen koillisosaan. Murskaamiselle on arvioitu olevan tarvetta kerran vuodessa tai joka toinen vuosi. Läjityksen päätyttyä läjitysalue tasataan sekä maisemoidaan ja otetaan virkistyskäyttöön. **Alavaihtoehto 1A:** Alavaihtoehto 1A on muuten samanlainen kuin vaihtoehto 1, mutta läjitysalueelle tuodaan puhtaiden ylijäämämaiden lisäksi tuhkaa Kymin Voima Oy:n voimalaitokselta välivarastoitavaksi ennen hyötykäyttöä. Ennen läjitystä tuhkat on todettu maanrakennukseen soveltuviksi. Tuhkaa välivarastoidaan vuodessa enimmillään 10 000 tonnia.

Vaihtoehto 2: Puhtaiden ylijäämämaiden välivarastointi- ja läjitysalue perustetaan Maijanaron alueelle. Hankealueen pinta-ala on 28 ha. Alueelle voidaan läjittää 4 000 000 m³ maamassoja, jolloin alueen käyttöaika olisi noin 50-70 vuotta. Läjitysalue rakennetaan kolmessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe kestää 1-2 vuotta, toinen vaihe 8-15 vuotta ja kolmas vaihe 40-50 vuotta. Hankkeeseen liittyy myös kallion louhintaa, maa-ainesten ottoa ja kiviainesten murskausta.

Vaihtoehto 2A: Alavaihtoehto 2A on muuten samanlainen kuin vaihtoehto 2, mutta läjitysalueelle tuodaan puhtaiden ylijäämämaiden lisäksi tuhkaa Kymin Voima Oy:n voimalaitokselta välivarastoitavaksi ennen hyötykäyttöä. Ennen läjitystä tuhkat on todettu maanrakennukseen soveltuviksi. Tuhkaa välivarastoidaan vuodessa enimmillään 10 000 tonnia.

Vaihtoehto 0: Hanketta ei toteuteta. Kouvolan kaupunki ei perusta uutta läjitysalueita puhtaille ylijäämämaille ja Kymin Voima Oy:n voimalaitoksen tuhkien välivarastoinnille. Rakennushankkeista muodostuvat ylijäämämaat viedään olemassa oleville maankaatopaikoille, kunnes ne täyttyvät. Voimassa olevat ympäristöluvut mahdollistavat ylijäämämaiden läjittämisen Keltin maankaatopaikalle 30.6.2023 asti ja Veikkolan maankaatopaikalle 31.12.2022 asti. Kumpaankin maankaatopaikkaan saa vuosittain sijoittaa ylijäämämaita alle 50 000 tonnia ja maankaatopaikan koko toiminnan aikana enintään 150 000 m³.

Tiedot hankkeen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista ja luvista

YVA-selostuksessa on esitetty hankkeen kannalta keskeiset säädökset sekä tarvittavat luvat. Ympäristöluvut tulevalle toiminnalle haetaan YVA-menettelyn päätyttyä. Lupahakemusten liitteenä tulee olla ympäristövaikutusten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto.

YVA-lain 13 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

Hankealueen maankäyttösuunnitelmat ja liittyminen muihin hankkeisiin

Maakuntakaavoitus

Kymenlaakson vaihemaakuntakaavassa Taajamat ja niiden ympäristöt Joutsenenpesänkallion alue on osoitettu virkistysalueeksi (V). Maijanaron hankealue on osoitettu osittain virkistysalueeksi (V) ja osittain maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Ympäristöministeriö vahvisti maakuntakaavan 28.5.2008 ja 18.1.2010.

Kymenlaakson maakuntakaavassa Kauppa ja merialue Joutsenenpesänkallion ja Maijanaron hankealueille tai niiden lähiympäristöön on osoitettu ylimaakunnallisia patikointireittejä. Reitit on maakuntakaavassa osoitettu kaavatason edellyttämällä tarkkuudella. Ympäristöministeriö on vahvistanut maakuntakaavan 26.11.2014

Yleiskaavoitus

Joutsenenpesänkallion hankealueella on voimassa Käyrälampi-Utunmäki osayleiskaava, joka tuli lainvoimaiseksi 14.6.2006. Hankealue on osoitettu kaavassa virkistysalueena, jolla on metsätaloutta.

Maijanaron hankealueella on voimassa Saarenmaa–Tykkimäki osayleiskaava, joka tuli lainvoimaiseksi 5.6.2013. Hankealue on osoitettu kaavassa maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M). Lisäksi hankealueen kaakkoisreunalle on osoitettu suojelualue (S), jossa sijaitsevat sotahistoriaan liittyvät rakenteet tulee säilyttää.

Hankevaihtoehtojen 1 ja 2 mukaisia alueita koskee Kouvolan keskeisen kaupunkialueen osaosayleiskaava. Osayleiskaavaehdotus oli nähtävillä 29.7.–31.8.2015 ja Kouvolan kaupunginvaltuuston käsittelyssä marraskuussa 2015. Kaava on tullut lainvoimaiseksi 6.1.2016.

Molemmat hankealueet on osoitettu osayleiskaavakaavassa SE-alueina, joiden soveltuvuus maanlajitystoimintaan tulee selvittää. Läjityshankealueita ympäröivät alueet on

osayleiskaavassa osoitettu päävihververkkoon kuuluvina alueina (kartassa tumman vihreällä), joiden maankäyttö on ratkaistu tai tullaan ratkaisemaan muulla osayleiskaavalla tai asemakaavalla. Näillä alueilla tulevat voimaan kuitenkin tässä osayleiskaavassa osoitetut päällekkäismerkinnät sekä koko kaava-alueita koskevat yleiset määräykset.

Joutsenenpesänkallion (hankealue vaihtoehto 1) lähialueelle on osayleiskaavaehdotuksessa osoitettu lisäksi ohjeellinen ulkoilureitti (pitkälti jo olemassa olevan reitin mukaisesti) sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas elinympäristö (luo-2) hankealueen länsireunassa.

Maijanaron (hankealue vaihtoehto 2) osalta osayleiskaavaehdotuksessa on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-3) hankealueen eteläreunassa sekä s-2 merkinnällä suojeltava kulttuuriperintökohde hankealueen kaakkoiskulman läheisyydessä.

Liikenneyhteyksiä kehitetään molempien hankevaihtoehtojen ympäristössä. Joutsenenpesänkallion kaakkoispuolen Käyrälammen eritasoliittymää parannetaan ja valtatie 15 olosuhteita parannetaan Lautaron kohdalle saakka. Kevyen liikenteen yhteystarve on osoitettu osayleiskaavassa. Maijanaron vaihtoehtoon liittyy valtatie 6 parantaminen paikallaan sekä uuden rinnakkaistien ja Tykkimäen eritasoliittymän toteuttaminen. Suunnitelmien toteutuessa liikenneturvallisuus ja yhteydet hankealueille parantuvat huomattavasti.

Asemakaavoitus

Hankevaihtoehtojen 1 ja 2 mukaisille hankealueille ei ole laadittu asemakaavaa. Joutsenenpesänkallion hankealueen ja valtatie 15 välinen alue on asemakaavoitettu luonnontilassa säilytettäväksi puistoalueeksi (PL)

Liittyminen muihin hankkeisiin

Kouvolan kaupungin puhtaiden ylijäämämaiden välivarastointi- ja läjitysalueen suunnittelu on aloitettu Kouvolan keskeisen kaupunkialueen osayleiskaavan laadinnan aikana tekemällä erillinen selvitys uuden maankaatopaikan mahdollisista sijaintialueista.

Lisäksi hankkeeseen liittyvät välillisesti valtatie 6 yleissuunnitelman laatiminen Kouvolan kohdalla sekä Tykkimäki-Kaipiainen välillä. Maijanaron hankealue liittyy välillisesti myös Kouvolan RRT-hankkeeseen, jonka tarkoituksena on toteuttaa raide- ja kumipyöräliikenteen terminaali-alue osittain jo rakennetulle Kouvola-Lappeenranta radan ja valtateiden 6 ja 15 rajaamalle logistiikka-alueelle. YVA-menettelyn aikana on Joutsenenpesänkallion alueelle alettu suunnittelemaan frisbeegolfaluetta. Suunnittelu on vasta alkuvaiheessa eikä alueesta ole tehty päätöksiä.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN, KUULEMINEN

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta Kouvolan kaupungin ilmoitustaululla 17.12.2015-12.2.2016. Kuulutus on julkaistu Kouvolan Sanomissa 17.12.2015. Arviointiselostus on ollut nähtävillä Kouvolan kaupungintalolla (Torikatu 10, Kouvola), Kouvolan kaupungin Tekniikka ja ympäristötalolla (Valtakatu 33, Kuusankoski), Kouvolan pääkirjastossa (Salpausselänkatu 33, Kouvola) sekä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa (Salpausselänkatu 22). Lisäksi arviointiselostus on sähköisesti nähtävillä osoitteessa www.ymparisto.fi/ylijaamamaatkouvolaYVA

Lausunnot ja mielipiteet ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta tuli toimittaa 12.2.2016 mennessä Kaakkois-Suomen ELY -keskukselle. Lausunnot pyydettiin seuraavilta tahoilta: Kouvolan kaupunginhallitus, Kymenlaakson liitto, Etelä-Suomen AVI, Liikennevirasto, Kymenlaakson pelastuslaitos, Liikenteen turvallisuusvirasto TRAFI, UPM Kymi, MTK-Kaakkois-Suomi, Suomen metsäkeskus Kaakkois-Suomen alueyksikkö, Museovirasto,

Kymenlaakson museo, Kymenlaakson lintutieteellinen yhdistys, Kymenlaakson luonnonsuojelupiiri ry, Pohjois-Kymen luonto.

Yleisötilaisuus

Ympäristövaikutusten arviointiselostusta koskeva yleisötilaisuus pidettiin 21.1.2016 Kouvolan kaupungin Tekniikka ja ympäristöalolla. Tilaisuudessa käytiin läpi YVA-lain tarkoitus ja keskeinen sisältö, YVA -menettelyn kulku sekä puhtaiden ylijäämämaiden läjitysaluehanke ja sitä koskevan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen keskeinen sisältö. Yleisötilaisuuteen osallistui konsultin ja viranomaisten lisäksi vain yksi henkilö. Keskustelua herätti ensisijassa toiminnasta syntyvä melu sekä liikenteeseen, pohja- ja pintavesiin sekä luontoon liittyvät erityiskysymykset.

Muu vuorovaikutus

YVA-menettelyä varten vuorovaikutuksen ja tiedonkulun varmistamiseksi oli perustettu ohjausryhmä, johon osallistuivat konsultin ja hankevastaavan edustajat, kaupungin kunnallisteknisestä suunnittelusta vastaavia ja kaupungin ympäristötoimesta vastaavia sekä yhteysviranomaisen asiantuntijajäsenenä.

Asukastyöpaja

YVA-selostuksen laadintavaiheessa järjestettiin hankealueiden lähistöllä asuville yhdistyksille ja muille toimijoille mahdollisuus osallistua niin sanottuun asukastyöpajaan Kuusankoskella 15.10.2015. Lukuisista yhteydenotoista ja kutsuista huolimatta työpajaan ei tullut osallistujia.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta esitetyt lausunnot ja mielipiteet

Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle toimitettiin arviointiselostuksesta yhteensä 14 lausuntoa. Yleisenä huomiona lausunnoista voidaan todeta, että päähuomio niissä on kiinnitetty ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä virkistyskäyttöön liittyviin seikkoihin. Keskeiseen asemaan nousivat mm. hankkeesta aiheutuvat melu- ja pölyvaikutukset sekä pohjavesiin, pintavesiin ja luontoon kohdistuvat mahdolliset vaikutukset. Lisäksi lausunnoissa tuotiin esiin tuhkien välivarastointiin ja hulevesien hallintaan liittyviä erityiskysymyksiä sekä liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen liittyviä seikkoja. Huomiota kiinnitettiin myös haitallisten vaikutusten lieventämiseen sekä seurantaan liittyviin erityiskysymyksiin.

Seuraavassa yhteysviranomaiselle arviointiselostuksesta toimitettujen lausuntojen ja mielipiteiden keskeinen sisältö:

Kouvolan kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus on antanut hankkeen YVA-selostuksesta rakennus- ja ympäristölautakunnan ehdottaman lausunnon.

Kouvolan rakennus- ja ympäristölautakunta

Kouvolan kaupungilla on selkeä tarve uudelle maankaatopaikalle. Kaupungilla on tällä hetkellä käytössä kaksi maankaatopaikkaa, joiden luvan mukainen kapasiteetti tulee täyttymään lähivuosina. Keltin maankaatopaikalle ei ole mahdollista hakea jatkolupaa. Veikkolan lupaa voidaan mahdollisesti jatkaa, mutta sen kapasiteetti ei tule ratkaisemaan tarvetta pitkäksi aikaa. Muita maanläjityskohteita ovat rakennettavat meluvallit, mutta niiden sijainti ja ajoitus suhteessa ylijäämämaiden syntyyn ei ole kovin hyvin ennustettavissa ja tätäkin varten tarvittaisiin maa-ainesten välivarastointipaikkoja.

Selostuksessa on tehty kattavasti selvityksiä toimintojen vaikutusten ja niiden merkittävyyden arvioimiseksi, myös arvioiden epävarmuustekijät on otettu huomioon. Vaihtoehtoja on vertailtu puolueettomasti selvitystiedon perusteella. YVA-selostuksen arviointien ja tutkimusten pohjalta Maijanaron läjitysalue vaikuttaa suotuisammalta syntyvien vaikutusten

sekä pitkäikäisyyden kannalta, vaikka sen maisemalliset vaikutukset ovatkin suuremmat. Molemmat vaihtoehdot ovat toteuttamiskelpoisia, mutta Joutsenenpesänkallion vaihtoehdossa vaikutukset niin luontoon kuin ihmisiinkin ovat hiukan suuremmat kuin Maijanaron vaihtoehdossa.

Joutsenenpesänkallion vaihtoehdossa hankkeen vaikutusalueella asuu enemmän ihmisiä ja alueella on enemmän virkistyskäyttöä kuin Maijanarossa. Joutsenenpesänkalliolle tehtävä tie rikkoo eheän liito-oravan elinpiirin ja voisi näin ollen vaikuttaa liito-oravan esiintymiseen alueella, vaikka hankealueen ympäristössä on edelleen lajille sopivaa elinaluetta. Maijanarossa on liito-oravalle soveltuvaa metsää, mutta ei lajihavaintoja tai olemassa olevaa elinympäristöä kuten Joutsenenpesänkalliolla. Molemmilla alueilla on lepakkopotentiaalia, mutta merkittäviä ruokailu- tai lisääntymisalueita ei löydetty.

Joutsenenpesänkallion hankealueen hulevedet voivat arvion mukaan aiheuttaa Käyrälammessa samentumista. Mikäli sateiset kesät ja talvet jatkuvat, hulevesien määrä ja myös kuormitus vesistöön lisääntyy. Käyrälammen länsirannalla on havaittu EU:n direktiivilaji täplälampikorento, eikä sen lisääntymispaikkoja saa hävittää. Liika umpeenkasvu ja lisääntyvä ravinnekuormitus ovat uhka täplälampikorennolle. Samentuminen vähentää myös viihtyisyyttä uimarannalla. Maijanaron vesistövaikutukset ovat vähäisemmät ja kohdistuvat Myllypuroon. Rakennettava tasausallas vähentää kiintoaineksen kulkeutumista ja vähentää rankkasateiden hulevesihuippuja. Molemmissa hankkeissa pölyn ja melun aiheuttamia vaikutuksia voidaan hyvin rajata toimintojen sijoittelulla sekä suojauksilla.

Valittaessa Maijanaron vaihtoehto, tullaan säästämään resursseja mm. mahdollisten uusien maankaatopaikkojen suunnittelussa ja luvittamisessa. Lisäksi ympäristövaikutukset kohdistuvat pienemmälle alueelle, kuin jos avattaisiin useampia maankaatopaikkoja. Neitseellisten maa-ainesten korvaamista ylijäämämailla sekä tuhkillä on suositeltavaa ja kestävää kehitystä tukevaa ja tarve välivarastointialueelle on olemassa.

Kouvolan tekninen lautakunta

Teknisellä lautakunnalla ei ole huomautettavaa YVA-selostuksesta.

Kouvolan aikuisväestön lautakunta

Aikuisväestön lautakunnalla ei ole huomautettavaa YVA-selostuksesta.

Kymenlaakson liitto

Kymenlaakson Taajamat ja niiden ympäristöt -maakuntakaavassa Joutsenpesänkallion alue on osoitettu virkistysalueeksi (V), Maijanaron alue on osoitettu osittain virkistysalueeksi (V) ja osittain maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Kaavaratkaisuissa on kiinnitetty erityistä huomiota virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen, saavutettavuuteen ja kytketyneisyyteen.

Maakuntakaavan virkistysalueavauksiin liittyy suunnittelumääräys ”Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava viheralueiden yhtenäisyys, niiden keskinäinen verkottuminen ja laatu, virkistyskäytön ja suojeluarvojen yhteensovitus sekä aluekokonaisuuksien saavutettavuus”.

Kappaleessa 7.7 todetaan ”Molemmat hankevaihtoehdot sijoittuvat edullisesti suhteessa asutukseen, virkistysalueisiin ja niin sanottuihin herkkiin kohteisiin.”. Kymenlaakson liitto katsoo, että läjitysalueiden sijoittaminen maakuntakaavan virkistysalueille on ongelmallinen. Liitto korostaa, että molempien hankealueiden sijoituessa kokonaan tai osittain virkistysalueelle tulee maankäytössä erityisesti huomioida virkistysalueisiin liittyvä suunnittelumääräys, jolloin maakuntakaavan keskeisiä tavoitteita ei vaaranneta.

Kymenlaakson liitto toteaa, että Maijanaron sijainti kauempana asuinalueista virkistysalueen

reunalla on edullisempi sijoitusvaihtoehto.

UPM-Kymmene Oyj, Kymi ja Kymin Voima Oy

Selostus on tehty hyvin tuhkan välivarastoinnin vaikutusten arvioinnin osalta, eikä siihen ole lisättävää. Ainoastaan huomauttamista sivun 127 taulukkoon 16, jossa lentotuhkan molybdeenin kokonaispitoisuus on 16 mg/kg, kun oikea on 12 mg/kg.

Aluehallintovirasto, Etelä-Suomi

Aluehallintovirasto ei selvityksen perusteella näe hankkeella vähäistä suurempia ympäristöterveydellisiä haittoja.

Talousvesi

Selvitysvaiheessa on tutkittu pohjavesivaikutuksia ja kartoitettu hankealueiden läheisyydessä olevat talousvesi- ja lämpökaivot. Selvityksessä kuvataan pohjavedestä 3.11.2015 otettua vesinäytettä, mutta tekstissä on sotkettu talousvedelle asetetut laatuvaatimukset ja suositukset. Vedenottamoiden kannalta merkittäviä pohjaveden virtausyhteyksiä ei ole havaittu ja pohjavesivaikutukset kuvataan vähäisiksi. Pohjaveden laatua ja pinnankorkeutta on kuitenkin molemmissa toteuttamisvaihtoehdoissa tarpeen seurata. Aluehallintovirasto katsoo talousveteen liittyvät kysymykset riittävästi selvitettyksi, eivätkä ne aiheuta estettä hankkeen toteuttamiselle.

Uimavesi

Vaihtoehtojen pintavesivaikutuksia on tarkasteltu. Selvityksessä ei ole selvästi otettu kantaa hankkeen aiheuttaman lisääntyneen pintavalunnan merkitystä uimaveden laatuun, joskin selvityksessä tarkastellaan yleisesti vaikutuksia virkistyskäyttöön. Merkittävin vaikutus olisi kiintoaineksen aiheuttama samentuminen, jota voidaan tehokkaasti vähentää hulevesien käsittelyllä. Aluehallintovirasto katsoo uimaveteen liittyvät kysymykset riittävästi selvitettyksi, eivätkä ne aiheuta estettä hankkeen toteuttamiselle.

Melu

Melulaskentojen perusteella hanketoiminnasta aiheutuva melu ei merkittävästi lisää alueella meluhaittaa. Toisaalta laskentoihin ei ole mallinnettu lainkaan äkillisiä melutapahtumia, joita aiheutuu muun muassa maa-aineksen kippauksesta ja murskaustoiminnasta. Tämän kaltaista melua pidetään louhos- ja läjitysalueilla kaikkein häiritsevimpinä toimintoina. Selostuksessa esitetään melun seuranta sekä erilaisia vaikutusten lieventämiseen tarkoitettuja keinoja. Meluvaikutuksia voi selostuksen perusteella pitää kokonaisuutena arvioiden suhteellisen vähäisinä, kunhan impulssimaisen melun torjuntatoimet ja melunseuranta toteutetaan asianmukaisesti.

Pöly

Pölyhaitat ovat selvityksen perusteella selvät, mutta niitä voidaan vähentää tarpeen mukaan tehokkaasti erilaisin toimenpitein. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan pölyhaitat eivät ole ongelma, mikäli seuranta ja torjunta toteutetaan riittävällä tasolla.

Kymenlaakson luonnonsuojelupiiri

YVA-selostus on pääosin hyvin laadittu. Siinä on käsitelty hankkeiden eri osa-alueita enimmäkseen kattavasti. Selvitykset pohjavesistä ja tuhkista ovat melko seikkaperäisiä sekä luontoselvitys pätevästi laadittu. Sen sijaan sosiaalisten vaikutusten arviointi vaikuttaa köykäiseltä.

YVA-hankkeen nimi, ”Puhtaiden ylijäämämaiden läjityshanke”, on edelleen harhaanjohtava. YVA-ohjelmassa arvioidaan toimintaa, johon mahdollisesti kuuluu tuhkan välivarastointia sekä kallion murskausta, mutta tästä ei mainita YVA-hankkeen nimessä mitään. Nimessä sen sijaan lukee ”puhtaat ylijäämämaat”, vaikka maiden sisältöä esimerkiksi haitallisten

vieraslajien suhteen ei todennäköisesti pystytä kontrolloimaan. YVA-hankkeen otsikointi on sanalla sanoen epäonnistunut.

Kartoissa on keskeinen puute, ettei yksikään kartta kuvaa selkeästi, miten hankealueet sijoittuvat peruskartalle, miten pinta-/ hulevedet kulkeutuvat Käyrälampeen/ Kymijokeen ja kuinka vesienkäsittelyrakenteet sijoitetaan.

Läjitysalueen perustaminen hävittää koko alueelta pysyvästi metsä- yms. luontotyyppit. Tältä kannalta arvioiden vaihtoehdon 1, 1A (Joutsenenpesänkallio) alueella menetys olisi huomattavasti suurempi verrattuna vaihtoehtoon 2, 2A (Maijanaro). Lisäksi vaihtoehdon 1, 1A (Joutsenenpesänkallio) toteutuminen vaikuttaisi heikentävästi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan sekä katkaisisi elinpiirien välisen yhteystarpeen tieyhteyden toteutuksen seurauksena. Kuten luontoselvityksessä todetaan, tien tekeminen edellyttää poikkeuslupaa.

Pohja- ja pintavedet (sekä vesienhallinta ja -käsittely)

Haitallisten aineiden kulkeutumisessa tarkastelu vaihtoehdossa 1A ulottuu vain Käyrälampeen, jonka lyhytviipymäisyyttä korostetaan. Millaiseksi tilanne arvioidaan laajemmassa Lappalanjärvässä, johon Käyräjoki laskee? Hulevesikuormituksen lisääntyminen alapuolisessa vesistössä on kyseenalaista huomioiden vesipuitedirektiivin ja vesienhoitolain tavoitteet. Asia korostuu erityisesti vaihtoehdon 2, 2A (Maijanaro) purkuvesistön, Myllypuron, kohdalla.

Vesienkäsittelymenetelmät jäävät selostuksessa auki. Siinä ei käy ilmi, millaisia järjestelyjä ja rakenteita vesien poisjohtaminen ja käsittely vaatii alueella sekä sen ulkopuolella ja mihin rakenteet sijoittuvat maastossa. Selostuksessa ei kerrota, mitä selkeytsaltaiisiin kertyvälle ainekselle tapahtuu. Kuinka usein altaat puhdistetaan ja mihin aines siirretään? Näytteenottoajankohdat ovat riittämättömät. Näytteenoton tulee tapahtua ympärivuotisesti ja olla tiheydeltään sellainen, että kuormitus tunnetaan luotettavasti. Näytteenoton tulee kohdistua sekä pinta-, että pohjavesiin ja siinä tulee huomioida kaikki mahdolliset raskasmetallit mitä poltetuissa raaka-aineissa esiintyy, kuten elohopea.

Seurannan tulee koskea myös vesienkäsittelyjärjestelmän toimintaa.

Melu ja pöly

Murskaustoiminta aiheuttaa huomattavaa melua ja aiheuttaa myös pölyvaikutuksen. Murskaustoiminta esitetään YVA-selostuksessa kestävän vuodessa noin viikon verran. Tämä ei vaikuta kovin uskottavalta. Onko murskaus kannattavaa noin vähäisessä mittakaavassa? Entä mikä estää toiminnan laajentamisen tarvittaessa myöhemmin?

Ylijäämämaat ja tuhka

Tuhkasta liukenevien haitallisten aineiden siirtyminen pohja- ja pintavesiin tulee ehkäistä ja hallita kaikissa oloissa. Mahdollisuus, että pitoisuuksien ylittyessä välivarastoitua tuhkaa ei voikaan käyttää maanrakennustoiminnassa tulee ottaa huomioon. Onko mahdollista, että tuhkan välivarastointi muuttuukin pysyväksi varastoinniksi? (vrt. s. 138).

Ylipäänsä on kyseenalaista, että kunnallinen toimija välivarastoi yksityisen, globaalisti toimivan yhtiön jätteitä. Selostuksesta ei käy ilmi, miten tuhkaa tällä hetkellä varastoidaan ja miksi Kouvolan kaupunki ja UPM ovat päätyneet tällaiseen ratkaisuun.

Tuhkan varastointitarve on esitetty selostuksessa epäselvästi. Voiko tuhkaa kertyä alueelle varastoitavaksi enemmän kuin on ennakoitu? Tuhkaa kertyy Kymin Voimalta melko tasaisesti, mutta sen jatkokäyttötarve vaihtelee. Selostuksesta ei käy ilmi, millaisia määriä tuhkaa alueelle välivarastoidaan ja miten määrät suhtautuvat asetusrajaan ja ympäristöluparajaan?

Mitä tarkoittaa (vrt. s. 94) että tuhkaa varastoidaan vuodessa sen verran kuin sitä saadaan käytettyä? Entä otetaan huomioon mahdolliset lainsäädännölliset muutokset tuhkan käytössä maanrakentamiseen? Voidaanko tuhkaa varastoida alueelle pysyvästi, jos ne ylittävät pitoisuusrajat maanrakentamisessa käytettäväksi? Mikä on läjitysalueen käytön/ täytön suhde puhtaiden maa-aineisten ja tuhkien kesken? Entä pohjatuhkan ja lentotuhkan? Kumpia on tarpeellisempaa varastoida, ylijäämämaita vai tuhkaa jos massoista tulee ylitarjontaa? Kuka asiasta päättää?

Alueella varastoitavien massojen hallinnan päätöksenteko ja vastuunjako ei käy selostuksesta ilmi. Tehdäänkö se Kouvolan kaupungin toimesta virkamiestyönä vai poliittisen prosessin kautta? Onko UPM:llä oikeus päättää tuhkan varastointiin liittyvistä kysymyksistä? Perustuuko toiminta sopimuksiin ja onko se taloudellista toimintaa? Kuka maamassoja ja tuhkaa alueella käsittelee?

Ylijäämämaita laatuun vaikuttamista ei ole avattu selostuksessa tarkemmin. Sivun 128 mukaan ympäristövaikutusten kannalta merkittävä liukeneminen veteen on ollut suurta useimpien aineiden kohdalla lentotuhkan kohdalla. Entä mikä merkitys varastoidun ja käsitellyn tuhkan määrällä on kulkeutumisherkkyteen? Selostuksen perusteella erityisesti lentotuhka on ympäristölle ja ihmisen terveydelle haitallinen aine, jonka (väli)varastointi ja hallinta on melko monimutkainen prosessi. Riskiherkkyyttä lisää, että tuhkalajeja on kahdenlaista (miten estetään niiden sekoittuminen) ja tuhkan vaihtuvuus ainakin selostuksen perusteella on suurta. Vaiheita on vuosittain useita ja ne toistuvat taajaan.

Entä miten tuhkan sisältämien aineiden leviäminen kuormauksessa ja varastoinnissa ilman ja veden mukana estetään? Selostuksessa puhutaan kastelusta keinona hallita pölyämistä, mutta onko se menetelmä, jota tullaan käyttämään alusta lähtien? Entä miten kastelu vaikuttaa tuhkan sisältämien aineiden siirtymiseen valumina pinta- ja pohjavesiin?

Luonnonsuojelupiiri katsoo, että tuhkan väli-varastointi edellyttää erityisen, suojaavan pohjarakenteen toteuttamista hankealueella, joka estää tuhkan sisältämien haitallisten aineiden siirtymisen pohjavesiin. Asfaltointi ei ole riittävä keino, vaan pitää huomioida myös sivusuuntaiset virtaamat. Kaikki pintavedet/ hulevedet tulee johtaa riittävän vesienkäsittelyn kautta ulos alueelta.

On epäselvää, mitä YVA-selostuksessa mainituilla suojavyöhykkeillä tarkoitetaan, kun suojavyöhykkeiden toteuttamisesta puhutaan ehdollisesti (konditionaalissa). Sisältyykö hankkeisiin suunnitelmat suojavyöhykkeistä sekä niiden toteuttamisesta vai tarjotaanko suojavyöhykkeitä teoreettisena keinona hallita mahdollisia toiminnan käynnistymisen jälkeen ilmeneviä haittoja? Mikäli vastaus on jälkimmäinen, miten suojavyöhykkeiden toteutus suhteutuisi tässä vaiheessa esim. hankealueiden suunnitelmien mukaiseen täyttämistoimintaan? Olisiko suojavyöhykkeille enää tässä vaiheessa tilaa?

Sosiaaliset vaikutukset

YVA-selostuksen väite (mm. s. 53) että molempien hankevaihtoehtojen haitalliset vaikutukset ovat hallittavissa, eikä läjitys- ja murskaustoiminnasta aiheudu merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveydelle, elinoloille tai viihtyvyydelle ei pidä paikkansa. Riippuu tietysti myös siitä, mitä sanalla ”merkittäviä” tässä yhteydessä tarkoitetaan.

Väitteiden paikkansapitämättömyyttä perustele mm., ettei sosiaalisia vaikutuksia ole käytännössä selvitetty. Verrattuna luontoselvitykseen, sosiaalisten vaikutusten arviointia koskevan aineiston keruu on epäselvää, miten se on yleensä tapahtunut? Oliko aineistoa tarkoitus hankkia yleisö- ja sidosryhmäkuulemistilaisuudessa? Kuulemiset eivät tuottaneet käytännössä aineistoa, koska niihin osallistui yhteensä yksi henkilö.

Tämän takia YVA-selostukseen ei sisälly paikallistietoa alueiden nykyisestä käytöstä ja sen sosiaalisesta merkityksestä. Pelkkien virallisten ulkoilureittien sijoittumisesta suhteessa

läjitysalueeseen ei voi vielä päätellä, miten reittejä käytetään ja mikä niiden merkitys alueen asukkaille on. Niinikään alueiden muut, epäviralliset reitit ja niiden käyttö ovat jääneet sosiaalisten vaikutusten selvittämisen ulkopuolelle, samoin alueiden asutuksen nykytila. Mikäli sosiaalisten vaikutusten aineisto olisi kerätty toisin kuin ilmoittamalla yleisö- ja sidosryhmätilaisuudesta melko suppeasti ja lyhyellä aikataululla, sitä olisi voinut kertyä enemmän ja YVA-selostuksessa olisi enemmän perusteltua sisältöä arvioida vaikutuksia ihmisiin, asumiseen ja virkistykseen. Selostuksessa olisikin syytä todeta, ettei käytetty aineisto riitä uskottavien johtopäätösten ja tulkintojen tekemiseen hankkeiden sosiaalisista vaikutuksista.

On silti pahoiteltava, etteivät luontojärjestöt osallistuneet syksyn 2015 asukastyöpajaan. Allekirjoittaneista Riku Rinnekangas yritti tahollaan osallistua väkeä mukaan. Hän oli valitettavasti estynyt osallistumaan 15.10.2015 tilaisuuteen. Ensimmäisestä yleisötilaisuudesta ei taasen saapunut tietoa ollenkaan. Tieto 15.10.2015 sidosryhmätilaisuudesta meni ensin vain Suomen luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistykselle. 21.1.2016 yleisötilaisuus meni päällekkäin luonnonsuojelupiirin hallituksen kokouksen kanssa.

Parissa kohtaa selostusta on mainittu frisbeegolfrata vaihtoehdon 1, 1A (Joutsenenpesänkallio) alueen mahdollisena käyttömuotona. Tarkoittaako tämä, että frisbeegolfrata on yksi alueen ehdotettu käyttömuoto sen jälkeen kun läjitys- ja murskaustoiminta on loppunut? Ehdottomasti perustellumpaa on, että alue metsitetään käytön jälkeen. Tätä perustelee niin melunhallinta, kuin myös maisemalliset, virkistykelliset sekä ilmastolliset syyt. On ymmärrettävä, että erityisesti vaihtoehdon 1, 1A (Joutsenenpesänkallio) arvo piilee nykyisellään juuri sen metsäisyyden tarjoamassa virkistyksessä.

Arvio kohteiden tulevasta näkymisestä ympäristöönsä jättää huomiotta mahdollisuuden, että viereisiä metsiä voidaan käsitellä, koska ne ovat metsätalousmaata. Lähiympäristön metsiä on hoidettu ja hakattu esimerkiksi vaihtoehdon 1, 1A (Joutsenenpesänkallio) pohjois- ja eteläpuolella viime vuosina voimaperäisesti. Mahdollisilla hankealueen ulkopuolisilla hakuilla on näkyvyyden ohella vaikutusta myös alueelta tulevan melun ja pölyvaikutuksen ehkäisyssä.

Selostuksesta ei käy ilmi, valaistaanko läjitysalue ja kuinka pitkään valot alueella vuorokaudessa palavat. Mahdollisen valosaasteen lisääntyminen nykyisellään melko pimeillä paikoilla, varsinkin vaihtoehdon 1, 1A (Joutsenenpesänkallio) metsäisellä alueella, vähentää osaltaan alueiden virkistysarvoa.

Seuranta

Melun ja pölyn seurannassa tulee pyrkiä ottamaan huomioon ilmapirtaukset ja toiminnan sen hetkinen luonne. Näihin vaihteleviin tekijöihin päästään kiinni, jos mittauksia tehdään riittävän usein. Seurannassa tulisi tehdä myös sosiaalisten vaikutusten seurantaa.

Vaihtoehto 1, 1A (Joutsenenpesänkallio)

Pohja- ja pintavedet:

Joutsenenpesänkallion pintavesistä on huomioitava alueen lounaisosan oja. Oja virtaa toiseen suuntaan kuin suunnitelmavaiheen luontoselvityksessä ja luonnonsuojelupiirin suunnitelmavaiheessa antamassa lausunnossa esitetään.

Oja tuleekin hankealueelle lounaasta VT 6 alitse. Oja virtaa ensin lounaasta koilliseen Porrassuon itäreunaa pitkin, kääntyen hankealueen sisällä jyrkästi kaakkoon kohti VT 6:a, jonka se alittaa hankealueen ulkopuolella uudelleen, virraten kohti Tornionojaa.

Ojan virtaamasuunnalla voi olla merkitystä, miten Joutsenenpesänhankealuetta voidaan täyttää tai vähintäänkin miten pintavesiä täytyy ohjata jo alueen ulkopuolella. (vrt. s. 92). Ojan virtaamasuunta on myös syytä huomioida arvioitaessa pohjaveden kulkeutumissuuntaa. Alueen alkuraivauksen ja muun valmistelun aiheuttama vesistökuormitus on huomioitava laskelmissa ja käsiteltävä myös valmisteluvaiheen valumat.

Ympäristö

Hankeen vaikutukset Porrassuon paikallisesti arvokkaaseen isovarpurämeeseen ovat merkittävät. Suo on vesitaloudellinen kokonaisuus ja hanke hävittää huomattavan osan (noin puolet) suosta kokonaan ja kuivattaa jäljelle jäävää osaa. Kuivatusvaikutus tapahtuu hankealueen ojituksen, että pohjaveden virtaamassa tapahtuvien muutosten seurauksena. Pölyllä voi olla vaikutusta suon ja ympäröivän metsän kasvillisuuteen kuten marjoihin sekä sieniin.

Liito-oravareviirin olemassaolo vähentää Joutsenenpesänkallion vaihtoehdon sopivuutta läjitysalueeksi.

Haitallisten vieraslajien (kasvit) leviämisen estäminen edellyttää erityistä suunnittelua läjitysalueen maanhallinnassa sekä alueelle tuotavien massojen, että siellä varastoitavien massojen osalta. Asia edellyttää myös seurantaa, sekä tarpeen mukaan nopeaa puuttumista ongelmiin

Sosiaaliset vaikutukset

Lehtomäen kaupunginosassa asuu reilut 5000 ihmistä.

Joutsenenpesänkallion ja sen lähialueen virkistyskäyttöä tulee tarkastella laajemmin kuin pelkän valaistun kuntoreitin kannalta. Lehtomäen metsäinen itäpuolisko on asukkaiden marjastus- ja sienestysmaastoa. Hankealuetta ympäröi metsäpolkujen verkosto. Porrassuon isovarpurämeen pohjoispuolelta kulkee mm. suosittu koirapolku. Myös Porrassuo kuuluu ulkoilijoiden käyttämään alueeseen, mistä todistaa sinne talvisaikaan nopeasti muodostuvat polut. Alueella harrastetaan myös ympäri vuoden maastopyöräilyä.

Valaistu kuntoreitti, varsinkin sen eteläinen linjaus on Kouvolan seudun suosituimpiin kuuluva latureitti, joka yhdistää Kouvolan keskustan Palomäen ja Valkealan kirkonkylän valaistut ladut. Latureitin varteen, aivan Joutsenenpesänkallion eteläpuolelle, on muutama vuosi sitten rakennettu laavu liikkujien taukopaikaksi.

Vaikutusten vertailukohdaksi tulee ottaa nykytilanne. Nykyisellään ulkoilureiteille ja poluille kohdistuu melua VT 6 ja VT 15 suunnasta, mutta läjitys- ja murskaustoiminnan aiheuttavaa virkistystä häiritsevää lisämelua sekä pölyvaikutusta ei esiinny.

Oma lukunsa on alueen nykytilan virkistysvaikutus verrattuna tietoisuuteen, että alueella toimii laaja läjitys- ja murskaamoalue. Esimerkiksi Porrassuon luonnonkauneus ja -rauha menetetään tyystin. Koko alueen virkistysvaikutus ja vetovoima heikentyy merkittävästi.

Melu ja pöly

Arvio melun kantautumisesta Joutsenenpesänkallion toimenpidealueelta ei ole täysin uskottava. Jo nykyisellään VT 6 ja VT 15 suunnasta kantautuu selvästi havaittavaa liikennemelua esimerkiksi Kalalammelle. Melutaso ei kenties ylitä häiritsevän melun rajaa, mutta se on silti jo nykyisellään merkittävää. Erityisesti sopiva ajankohta (lehdettömyys, lumettomuus, autojen talvirengaspakko) sekä tuulen suunta (itä-lounas -väli) lisäävät liikenteen melua entisestään. Näin, vaikka etäisyydet esimerkiksi Kalalammen itärannalta VT 15 suuntaan on lyhimmillään 600-700 metriä ja VT 6:lle hieman enemmän. Lisäksi Kalalampi sijaitsee valtateitä selvästi korkeammalla. Siksi oletus, että valtateitä lähempänä Kalalammesta ja asutuksesta sijaitsevan Joutsenenpesänkallion jääminen Lehtomäen asutusta alemmalle tasolle vähentäisi melun olemattomiin, ei voi pitää paikkaansa.

Kalalammen rantaa kiertää polku, joka on erittäin suosittu alueen asukkaiden keskuudessa. Lammen pohjoispäässä on epävirallinen uimaranta. Kalalammen länsipuolelle sijoittuu ennestään pientaloalue. Lammen eteläpuolelle on muutama vuosi sitten avattu laaja

pientalotonttialue. Joutsenenpesänkallion hankkeella voi olla vaikutusta alueelle rakentamisen vetovoimaan. Kalalammen pohjoispuolelle on vuoden 2015 lopulla lainvoiman saaneessa osayleiskaavassa kaavoitettu uusi asuma-alue noin tuhannelle henkilölle.

Käyrälammen lounaisrannalle on pari vuotta sitten avattu vesipuisto, Aquapark, joka oli merkittävä satsaus myös Kouvolan kaupungilta. Läjitys- ja varsinkin murskausmelu saattaa ulottua turisteja houkuttelevaan vesipuistoon. Olkoonkin, että alueelle kohdistuu jo nykyisellään kohtalaisen suuri tiemelu VT 6 ja VT 15 suunnilta.

Vaihtoehto 2, 2A (Maijanaro)

Pinta- ja pohjavedet

Mikäli Maijanarossa suoritetaan louhintatoiminta vesienkäsittely on tarpeen ja on noudatettava BAT-tekniikkaa, jonka reduktio on kaikissa oloissa vähintään selostuksessa (s. 93) esitetyn mukainen.

Alueen alkuraivauksen ja muun valmistelun aiheuttama kuormitus on huomioitava laskelmissa ja käsiteltävä myös valmisteluvaiheen valumat.

Maijanaron pintavedet on suunniteltu ohjattavaksi Myllypuroon (Niittyjoki). Kymijokeen laskeva Myllypuro virtaa metsä- ja peltoalueiden halki, sekä VT 15 ja Kotkan junaradan alitse. Myllypuro ei ole sijainniltaan kaupunkipuro, vaikka voi sitä kemialliselta tilaltaan olla.

Ympäristö

Maijanaron luonnonympäristöön kohdistuvat vaikutukset on luontoselvityksen perusteella arvioitava melko vähäisiksi. Punakeltaverkkoperhoselle sopiva elinympäristö tulee rajata toiminnan ulkopuolelle, kuten se vaikuttaa jäävänkin.

Sosiaaliset vaikutukset

Sosiaaliset vaikutukset Maijanaron alueella näyttävät jäävän nykyisen asutuksen määrä ja sijoittuminen sekä nykyinen meluava ja toiminta huomioiden suhteellisesti vähäisemmäksi kuin vaihtoehdoissa 1, 1A. Toisaalta nykyinen toiminta huomioiden toimintojen yhteisvaikutus voi olla suuri.

Melu ja pöly

Maijanaroon kohdistuu nykyisellään huomattava liikennemelu VT 6 johtuen. Lisäksi likeinen Kaskankaan kiviaineksen louhinta- ja murskausasema aiheuttaa melua.

Tykkimäen moottorirata tulee tällä tietoa poistumaan käytöstä (sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella) mikäli liittiin sijoittuva KymiRing -moottoriurheilukeskus toteutuu.

Yhteenveto

Mikäli 0-vaihtoehto ei ole mahdollinen ja hanke täytyy toteuttaa, Kymenlaakson luonnonsuojelupiiri toteaa seuraavaa:

Hankkeen ekologiset vaikutukset jäävät vaihtoehdossa 2, 2A (Maijanaro) vähäisemmiksi.

Hankkeen sosiaaliset vaikutukset jäävät vaihtoehdossa 2, 2A (Maijanaro) vähäisemmiksi.

Hankkeen ekologiset vaikutukset ovat vaihtoehdossa 1, 1A (Joutsenenpesänkallio) suurempia.

Hankkeen sosiaaliset vaikutukset ovat vaihtoehdossa 1, 1A (Joutsenenpesänkallio) suurempia.

Kymenlaakson luonnonsuojelupiirin mielestä YVA-selostus osoittaa, että läjityshankealueen sijoittaminen vaihtoehtoon 2, 2A (Maijanaro) on luonnon, ympäristön ja ihmisten kannalta parempi ratkaisu. Maijanaron huomattavasti suurempi kapasiteetti ja toiminta-aika perustelee tätä osaltaan.

Koska tuhkan välivarastointiin liittyy runsaasti avoimia kysymyksiä, luonnonsuojelupiirin mielestä YVA-selostus ei tarjoa edellytyksiä toteuttaa vaihtoehtoja 1A tai 2A. Tuhkien välivarastointi edellyttää tarkempaa tietoa, suunnittelua sekä riittäviä ja sitovia keinoja hallita riskit ilmaan ja vesiin.

Liikennevirasto

Vaihtoehtoisten hankealueiden yhdysteiden liittyminen valtatiehen 6 tai 15 on rakennettava siten, ettei liikenneturvallisuus nykyisestä edelleen heikkene. Kuten ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on todettu, näillä kohdilla liikenneturvallisuus on jo nykytilanteessa keskimääräistä heikompi.

Vaihtoehdossa 2 yhdystien rakentaminen Maijanarossa edellyttää bussipysäkin siirtoa. Pysäkin siirto ja mahdolliset muut hankkeesta johtuvat maanteille kohdistuvat kustannukset kuuluvat hankkeen toteuttajan vastuulle.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa todetaan, että vaihtoehdossa 2 Maijanaron hankealueella on mahdollisuus louhia kalliota noin 1 100 000 kiintokuutiometriä. Arvioinnissa ei ole eritelty louheen kuljetuksen vaikutusta liikennemääriin.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus, liikenne- ja infrastruktuuri vastuualue

Selostuksen kappaleessa 8.3 (Nykytila) mainittu yleissuunnitelma valtatie 6 parantamisesta Kouvolan kohdalla on valmistunut kesällä 2015. Suunnitelma on parhaillaan maantielain mukaisessa käsittelyssä. Lisäyksenä nykytilakuvauksen osuuteen, jossa käsitellään valtatie 6 yleissuunnitelmaa välillä Tykkimäki-Kaipiainen, ELY-keskus toteaa, että tiesuunnitelman laatimisen lisäksi tien rakentaminen edellyttää myös rahoituspäätöstä. Tällä hetkellä yleissuunnitelmaratkaisun mukainen tieosuuden parantaminen ei ole Liikenneviraston tai Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen toteuttamisohjelmissa.

Kappaleessa 8.5 on todettu, että läjitysalueelle johtavan yhdystien liittymän kohdalle rakennetaan valtatielle 15 ohituskaista tien itäpuolelle. Tällä tarkoitettaneen kuitenkin väistötilaa? Väistötilan toteuttaminen on tarpeen myös valtatielle 6 vaihtoehdossa 2 Maijanaron läjitysalueelle johtavan tien liittymässä.

Liikenteellisten vaikutusten arvioinnissa puhutaan sekä vaihtoehdon 1 että 2 osalta maksimikuljetusmääristä (KVL 60 ja KVL 80). Kappaleessa 3.5 esitetyn laskentatavan mukaan kuljetusten määrä on kuitenkin johdettu jakamalla koko hankkeen aikaiset ja yhden vuoden aikana tapahtuvat kuljetukset tasaisesti 301 päivälle vuodessa. Tällöin liikenteellisten vaikutusten arvioinnissa esitetyt kuljetusmäärät ovat keskimääräisiä kuljetusmääriä, mikä tulisi huomioida vaikutusten merkittävyyttä ja niihin liittyviä epävarmuustekijöitä arvioitaessa.

Museovirasto

Museovirasto lausuu asiasta sekä arkeologisen kulttuuriperinnön että rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Museovirasto on todennut jo aiemmassa lausunnossaan (25.6.2015), ettei hankealueelta ole tiedossa kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita, eikä lisäselvityksiä ole pidetty tarpeellisena. Tämä käy ilmi myös arviointiselostuksesta. Museovirastolla ei ole arviointiselostukseen huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön tai rakennetun kulttuuriympäristön kannalta.

Kymenlaakson museo

Kymenlaakson museolla ei ole huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiselostukseen.

MTK-Kaakkois-Suomi

Ympäristövaikutusten arviointiselostus sisältää kattavasti tehtyjä selvityksiä muun muassa ihmisten elinoloihin, terveyteen, pohja- ja pintavesiin, luontoarvoihin ja luonnonvarojen käyttöön liittyen. Hankkeesta on järjestetty yleisötilaisuus.

Vaihtoehdot 1 ja 2 ja niiden alavaihtoehdot on valittu hyvin ja huomionarvoista on, että lähes kaikki tarvittavat maa-alueet ovat Kouvolan kaupungin omistuksessa. Arviointiselostuksesta ei ilmene, millaisia vaikutuksia hankealueen ulkopuolisille rajanaapureille ja yksityisille

maanomistajille hankkeesta koituu. Niiltä osin, kuin vaikutukset ulottuvat yksityismaille, maanomistajiin tulee olla yhteydessä ja sopia asioista etukäteen. Melun, pölyn ja vesistövaikutusten lisäksi tulee tehdä arvio toiminnan vaikutuksista kiinteistön arvoon. Vaikutusta voi olla etenkin lähistön loma-asutuksen arvoihin. Läjitysalueen ei tule aiheuttaa rajoituksia yksityismaiden käyttöön ilman korvauksia.

Läjitysalueena vaihtoehto 2 ja 2A vaikuttaa toteutuskelpoisemmalta, vaikka vaikutukset ovatkin pitkäaikaisemmat. Maisema kyllä muuttuu enemmän, johtuen kallion louhinnasta ja läjitysmaista muodostuvasta kumpareesta, joka tulee näkymään maisemassa kauas. Alue sijaitsee kaupungin maalla ja alueella on vain vähän asutusta. Alue ei sijaitse pohjavesialueella ja selostuksen mukaan vaikutukset vesistöön on vähäiset.

Selostuksessa kerrotaan tuhkan, melun ja pölyn vaikutuksista. Näiden vaikutusten seuranta tulee olla säännöllistä ja riittävän tiheää. Tuhkien osalta selostuksessa kerrotaan vuosittaisesta näytteenotosta, ehditäänkö vuosittaisella seurannalla huomioimaan mahdollisesti nopeasti muuttuvat olosuhteet?

Pohjaveden osalta selostuksesta ei käy riittävän hyvin selville mahdolliset muutokset pohjavesien virtauksiin lähialueen tärkeille pohjavesialueille ja niiden vaikutuksista pohjaveteen. Vesien laadun seurantaan tulee olla velvoitus, myös lähialueen kaivoja ja maalämmönlähteitä koskien.

Sadannan muuttuessa, etenkin talviaikainen vesisade, pintavesien virtaukset, määrä ja laatu, saattavat muuttua. Seuranta tulee järjestää ja tuloksiin reagoida sen mukaisesti.

Pohjois-Kymen Luonto ry

Raportti on riittävän kattava ja monipuolinen, eikä lisäselvityksiin ole suurta tarvetta. Maijanaron itäreunalla on joitakin kaivantoja, jotka vaikuttavat sotilaallisiin tarkoituksiin tehdyiltä. Joka tapauksessa ne ovat niin lähellä alueen reunaa, että hanke voidaan toteuttaa, vaikka ne säilytettäisiin.

Raportti on kirjoitettu varsin sujuvasti ja selkeästi, joskin pienellä hiomisella siitä olisi saatu vielä parempi. Muutamassa kohdassa tuntuu siltä, että tekstiä on jäänyt pois pieni pätkä. Monet asiat kerrotaan moneen kertaan. Viesti olisi tullut perille vähän vähemmälläkin toistamisella, mutta valittu tapa ehkä palvelee niitä, jotka lukevat vain osia raportista. Lähdeluettelosta puuttuu muutama lähde, johon tekstissä viitataan. Toisaalta siellä mainitaan joitakin lähteitä, joihin viittaamista ei näkynyt. Lähdeviitteiden kirjoitustapa on loppuosassa erilainen kuin muualla.

Jotkin pohjakartat ovat liian himmeitä, eikä niistä erota yksityiskohtia tarpeeksi hyvin. Hankealueiden entiset pellot mainitaan luontoselvityksessä ja ne näkyvät ilmakuvissa, mutta olisi ollut hyvä, jos ne olisivat näkyneet myös kartoilla.

0-vaihtoehdossa mainitaan pariin kertaan, missä nykyiset maankaatopaikat sijaitsevat. Kokonaisuuden hahmottamista helpottaisi, jos niistä olisi myös kartat ja lyhyet aluekuvaukset.

Vuodenajasta johtuen monia luontoarvoja ei voitu selvittää yhdistyksen toimesta, mutta se ei liene tarpeenkaan, koska pätevät konsultit ovat tehneet luontoselvityksiä kyseisillä alueilla. Maastokäyntimme antoi kuitenkin melko hyvän yleiskäsityksen siitä, millaisista alueista on kysymys. Jos hankealueet olisi merkitty maastoon, kokonaisuuden hahmottaminen olisi ollut helpompaa. Joutsenenpesänkallion suunnitellun tieuran vierestä löytyi nytkin joitakin liito-oravan papanoita, vaikka läheskään kaikkia sopivan näköisiä puita ei edes tarkastettu ja edellisestä lumisateesta oli vain vähän aikaa.

Virkistyksestä puhuttaessa YVA-selostuksessa painotetaan liikaa ”virallisia” ulkoilureittejä. Joutsenenpesänkallion alueella oli niiden ulkopuolella useita talvellakin käytettyjä tallattuja polkuja. Majanarolla emme havainneet sellaisia.

Joutsenenpesänkallion alue on luonnonarvoiltaan monipuolisempi, ja sillä on edellytykset kehittyä merkittäväksi luontoalueeksi nopeammin kuin Majanaro. Vaikka metsiä on Joutsenenpesänkalliollakin käsitelty, varsin laaja alue on saanut kehittyä pitkään luonnonmukaisesti. Entiset pellot tuovat vaihtelua ja niiden puusto on lehtipuuvaltaisempaa kuin muualla. Sopivilla ennallistamistoimilla luontoarvojen parantamista voisi nopeuttaa. Se olisi eduksi myös alueen virkistyskäytölle.

Muutamassa kohdassa mainitaan puuston suojaava vaikutus (melu ja näkösuoja yms.) Selostuksessa ei kuitenkaan pohdita, kuinka puuston säilyminen voitaisiin turvata.

Maan läjityksen lopputulokseksi esitetään tasaista kenttää tai säännöllisen muotoista loivarinteistä mäkeä. Olisi parempi, jos pyrittäisiin aikaansaamaan sellainen lopputulos, joka mukaillee paremmin jo olemassa olevia maastonmuotoja. Tällöin mäen keinotekoisuus ei pistäisi silmään niin pahasti. Myös vaihteista toteuttamista voisi pohtia tarkemmin, jotta osa alueesta voitaisiin maisemoida jo silloin, kun toista osaa vielä käytetään.

Pitkän tähtäimen tavoitteena pitäisi olla se, että maamassojen kuljettelu saataisiin vähennetyksi minimiin eikä tämän tapaisia alueita jatkossa enää tarvittaisi tai tarvittaisiin hyvin vähän.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa ja samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Arviointimenettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä ja näin ollen siihen ei liity valitusoikeutta. Hanketta koskevissa muissa laeissa säädetään asianosaisten oikeudesta valittaa. Kaakkois-Suomen ELY-keskus on tarkistanut YVA-selostuksen ja on yhteysviranomaisen lausuntoa laatiessaan ottanut huomioon arviointiselostuksesta yhteysviranomaiselle toimitetut lausunnot.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiselostus on tehty arviointiohjelman sekä yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antaman lausunnon mukaisesti ja se vastaa pääosiltaan YVA-lain ja -asetuksen keskeisiä vaatimuksia. Arvioinnin perusteeksi on hankittu keskeiset tiedot olemassa olevista hankealueista ja sen lähiympäristöä koskevista aiemmista selvityksistä. YVA-menettelyn aikana on tehty uusia selvityksiä (mm. melumallinnus, tuhkan käsittelyyn ja väliavarastointiin liittyvät selvitykset, pohjavesiselvitys, luontoselvitykset).

Hankekuvaus, tiedot hankkeesta

Hankekuvaus, tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, tavoitteista, sijainnista ja maankäyttötarpeesta on esitetty ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa asianmukaisella tavalla.

Hanketta koskevat tiedot, hankekokonaisuuteen kuuluvat keskeiset osat sekä tekniset ratkaisut on esitetty riittäväällä tarkkuudella niin, että vaikutusten tunnistaminen ja selvittäminen on ollut mahdollista.

Vaihtoehtojen käsittely

Hankkeen toteuttamisvaihtoehdot on arviointiselostuksessa esitetty asianmukaisesti. Tarkastelussa on mukana myös 0-vaihtoehto eli hankkeen toteuttamatta jättäminen.

YVA-selostuksessa on tarkasteltu kahta hankevaihtoehtoa alavaihtoehtoineen (Joutsenenpesänkallio ja Maijanaro), jotka sijaitsevat edullisilla kulkueäisyyksillä Kouvolan keskeisistä alueista. Hankealueet on merkitty Kouvolan keskeisen kaupunkialueen osayleiskaavassa vaihtoehtoisiksi maankaatopaikoiksi (SE kaavamerkintä). Hankevaihtoehtojen tarkempi kuvaus on esitetty arviointiselostuksessa sekä tämän lausunnon alkuosassa.

Yhteysviranomainen katsoo, että tarkasteltavia vaihtoehtoja on käsitelty YVA-prosessissa avoimesti ja tasapuolisesti.

Arviointimenetelmät

Arviointiselostuksessa on tuotu esiin ympäristövaikutusten arvioinnissa käytetyt menetelmät ja niihin liittyvät oletukset samoin kuin se, miltä osin tarkastelu on perustunut laskennallisiin seikkoihin, mallilaskelmiin, kirjallisuuteen, muuhun vastaavaan materiaaliin, tehtyihin selvityksiin/tutkimuksiin sekä maastoinventointeihin.

Vaikutusten selvittäminen ja merkittävyyden arviointi

Yhteysviranomainen katsoo, että vaikutusten arviointiin liittyvät selvitykset on kohdistettu asianmukaisella tavalla merkittäviksi arvioituihin ympäristövaikutuksiin. Arviointiselostusta laadittaessa on otettu huomioon yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antama lausunto.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on tunnistettu hankkeen kannalta merkittävät ympäristövaikutukset. Vaikutusten selvittämisen perusteeksi on hankittu tarvittavat tiedot tarkasteltavasta vaikutusalueesta. Suunnitellun läjitysaluehankkeen keskeisistä vaikutuksista on tehty erillisselvityksiä. Selvitysten tulokset on koottu arviointiselostukseen.

Ympäristövaikutusten arviointi on tehty pääasiassa asiantuntija-arviona käyttäen hyväksi sekä aiemmin tehtyjä tutkimuksia ja selvityksiä että uusia, hankkeeseen kohdistettuja selvityksiä.

Vaikutukset maankäyttöön, maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Läjitysaluehankkeella ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia nykyiselle yhdyskuntarakenteelle. Hankealuevaihtoehdot ovat kohtuullisesti saavutettavissa.

Arviointimenettelyssä on selvitetty hankkeen vaikutuksia lähialueiden nykyiseen ja tulevaan maankäyttöön, alueiden virkistyskäyttö mukaan lukien.

Hankkeen toteuttaminen aiheuttaa paikallisia muutoksia hankealueiden nykyiseen maankäyttöön. Hankkeen vaikutuksesta metsätalouden käytöstä poistuvan maa-alan merkitys alueen metsätaloudelle on vähäinen.

Hankealueisiin tai niiden lähiympäristöön ei liity erityisiä maisema- tai kulttuuriympäristö-arvoja. Hankealueiden läheisyydessä ei ole arvokkaita maisema-alueita eikä arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Läjitysalueiden lopputilanteeksi on esitetty tasaista kenttää tai säännöllisen muotoista loivarinteistä mäkeä. Parempi ratkaisu olisi ympäristöön ja sen maisemarakenteeseen ja maastonmuotoihin sovitettu vaihtelevasti kumpuileva lopputilanne.

Museovirasto on todennut lausunnossaan, ettei hankealueelta ole tiedossa kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita, eikä lisäselvityksiä ole pidetty tarpeellisena. Tämä käy ilmi myös arviointiselostuksesta.

Vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen

YVA-selostuksessa on selvitetty hankkeen vaikutukset liikenteeseen. Vaihtoehdossa 2 Maijanaron hankealueella on mahdollisuus louhia kalliota noin 1 100 000 kiintokuutiometriä. Arvioinnissa ei ole eritelty louheen kuljetuksen vaikutusta liikennemääriin.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää liikenneturvallisuussyitä myös muutoksia nykyisiin liittymäjärjestelyihin, mikä tulee jatkossa huomioida hankesuunnittelussa sekä tiesuunnitelmissa.

Vaihtoehtoisten hankealueiden yhdysteiden liittyminen valtatiehen 6 tai 15 on rakennettava siten, ettei liikenneturvallisuus nykyisestä edelleen heikkene. Hankkeen jatkosuunnittelussa toteutuksessa tulee huomioida läjitysalueille johtavien yhdysteiden liittymien rakentaminen väistötiloineen liikenneviraston ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen lausuntojen mukaisesti.

Vaikutukset ilmastoon ja ilman laatuun

Hankkeen ilmastovaikutukset ovat pienet. Hanke vaikuttaa ilmanlaatuun paikallisesti mahdollisten pölyvaikutusten (maa-ainesten murskauksen, läjittämisen tuhkien käsittelyn ja kuljetusten pölypäästöt) ja liikenteen sekä työkoneiden pakokaasupäästöjen kautta.

Joutsenenpesänkallio (VE 1) on kohtalaisen herkkää aluetta pölypäästöille, sillä pölypäästöjen vaikutusalueella on paljon asutusta ja ulkoilureittejä. Hankealueen ympärillä on valtateitä, jotka ovat muita pölyn päästölähteitä.

Maijanaro (VE 2) on herkkyydeltään vähäisempi uusille pölypäästöille, koska hankkeen lähivaikutusalueella on vähemmän asuinrakennuksia ja lomarakennuksia. Päiväkoteja, kouluja ja sairaaloita ei ole kummankaan vaihtoehdon vaikutusalueella.

Maa-ainesten murskauksen, läjittämisen ja kuljetusten pölypäästömäärien ja niistä aiheutuvien vaikutusten arviointiin sisältyy tiettyjä epävarmuuksia. Hankkeen pölypäästöjä on syytä varautua tarvittaessa seuraamaan lähimpiin pölylle herkkiin kohteisiin sijoitettavin hiukkasmittarein.

Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä luonnonvarojen käyttöön

Hanke ei aiheuta merkittäviä vaikutuksia maa- ja kallioperään. Hankevaihtoehtojen vaikutukset maa- ja kallioperään ovat paikallisia. Maijanaro -vaihtoehtoon sisältyy kallion louhintaa noin 1 100 000 m³ltr.

Hankealueilla ei sijaitsee luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaita geologisia muodostumia.

Molemmissa hankevaihtoehdoissa alueet toimivat materiaalipankkeina, jolloin ne edistävät kestävästä maa-ainesten käyttöä ja kierrätystä.

Tuhkan käsittelyn ja välivarastoinnin vaikutukset

Hankealueella on tarkoituksena välivarastoida myös Kymin Voima Oy:n puuperäisten polttoaineiden energiantuotannosta muodostuvia lento- ja pohjatuhkia (hankevaihtoehdot

VE1A ja VE2A). Lähtökohtana välivarastoinnille hankealueilla on, että alueelle varastoitavat tuhkat ovat valtioneuvoston asetuksen mukaisia maarakentamishyödyntämiseen soveltuvia jätemateriaaleja (591/2006, muutos Vna 403/2009). Asetuksen mukaan hyödyntämiskelpoiset pohja- ja lentotuhkat voivat olla peräisin joko kivihiilen, puuperäisen aineksen tai turpeen poltosta. Tämänkaltaisia tuhkia voidaan hyödyntää esimerkiksi lannoitetarkoituksissa tai maarakentamisessa. UPM ja Kymin Voima Oy ovat panostaneet jo vuosia etsimällä tuhkiille sopivia hyötykäyttökohteita. Kymin Voima Oy:n poltosta muodostuvia lento- ja pohjatuhkia on käytetty muun muassa metsälannoitteena ja erilaisissa kenttä- ja tierakenteissa.

Tuhkan välivarastoinnista aiheutuvat haitalliset vaikutukset pinta- ja pohjavesiin on tehty asiantuntija-arviona käyttämällä hankealueille välivarastoitavista tuhista tehtyjen kokonaispitoisuus- ja liukoisuustestien tuloksia Kymin Voima Oy:n laadunvarmistustestauksista vuosilta 2009–2014. Tuhkien koostumusmääryksiä ja liukoisuustestituloksia on käytetty tunnistamaan tuhkien sisältämät ympäristövaikutusten kannalta merkitykselliset aineet. Tuhkista veteen liukenevien aineiden merkittävyyden arviointi perustui liukoisuustestitulosten liuenneiden määrien vertaamiseen kaatopaikkasijoitukselle ja maarakentamishyödyntämiselle esitettyihin raja-arvoihin. Tuhkien koostumusmäärytysten perusteella taas voitiin arvioida tuhkien laatua ja varmistua siitä, että tuhkat ovat haitta-aineiden kokonaispitoisuuksien perusteella hyödyntämiskelpoisia maarakentamisessa, eivätkä sisällä vaaralliselle jätteelle asetettuja raja-arvoja ylittäviä määriä haitta-aineita.

Tuhkien välivarastoinnin ympäristövaikutusten arvioinnissa on otettu tuhkien laboratoriotestitulosten lisäksi huomioon välivarastoitavien tuhkien määrä, tuhkien laadunvarmistamiseen ja vastaanottoon laaditut testaus- ja näytteenotto-ohjelmat sekä välivarastoinnin valvonnan ja kirjanpidon merkitys haitallisten vaikutusten lieventämisessä.

Kymin Voima Oy:llä on tarkkailusuunnitelma ja tuhkien näytteenotto-ohje toimintajärjestelmässään. Sekä tuhkien hyödyntäminen että kaatopaikalle sijoittaminen vaatii jatkuvia laadunvalvontatestauksia. Tuhkien laatua seurataan vuosittain analysoitavista kokoomanäytteistä. Laadunvalvontatutkimuksia varten lentotuhkanäytteitä otetaan jokaisesta lähtevästä kuormasta ja pohjatuhkanäyte kaksi kertaa kuukaudessa. Osanäytteet kerätään vuosikeräilynäyteastiaan ja näin muodostuvista kokoomanäytteistä analysoidaan vuosittain tuhkien sisältämien aineiden kokonaispitoisuudet ja aineiden liukoisuusominaisuudet. Hyödyntämiskelpoisuudelle maarakentamisessa tai kaatopaikkasijoitukseen on asetuksilla säädetty raja-arvot sille, kuinka paljon tuhkat saavat sisältää eri aineita ja kuinka paljon kyseisiä aineita saa tuhista enintään liueta veteen, jotta voidaan varmistua niiden haitattomuudesta sijoituskohteessa.

Tuhkaläijityksen merkittävin ympäristövaikutus on tuhista liukenevien aineiden mahdolliset vaikutukset pinta- ja pohjavesiin. Pohjatuhkasta haitta-aineiden liukoisuus on alhaisempaa kuin lentotuhkasta.

Pohjatuhkasta liukenevista aineista merkityksellisimpiä ovat tuhkasta liukeneva barium, lyijy ja fluoridi. Näiden aineiden liuenneet määrät ylittävät vain yksittäisissä näytteissä pysyvän jätteen kaatopaikkasijoitukselle ja peitettynä maarakentamisessa hyödyntämiselle sallitut liuenneet määrät.

Lentotuhkan välivarastoinnissa tuhkasta liukenevien aineiden määrät ovat pohjatuhkaa merkityksellisempiä. Lentotuhkan osalta keskeiset haitalliset aineet ovat tuhkasta veteen liukeneva molybdeeni, seleeni, kromi, barium, lyijy, fluoridi, kloridi ja sulfaatti. Hankkeen jatko suunnittelussa on syytä panostaa erityisesti lentotuhkan välivarastoinnin suunnitteluun siten, että haitalliset vaikutukset pohja- ja pintavesiin minimoidaan.

Tuhkien välivarastoinnista aiheutuvia haitallisia vaikutuksia on syytä varautua torjumaan rakentamalla varastointialueen pohjarakenteet vastaamaan tavanomaisen jätteen kaatopaikan pohjarakenteita. Välivarastointialueen ja tuhkakasojen suojaaminen kasojen päältä ja pohjalta on tärkeää tuhkan varastoinnin aikaisten haitallisten vaikutusten vähentämisessä. Asia tulee huomioida myös hulevesien käsittelyyn liittyviä ratkaisuja suunniteltaessa.

Pölyämisestä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia tulee torjua työohjeistuksilla sekä estämällä tuhkien pölyäminen käsittelyn, kuljetuksen ja välivarastoinnin aikana riittävällä kostutuksella ja peittämisellä.

Tuhkien vuosittaisia laadunvarmistustestauksia tulee käyttää välivarastoitavien tuhkien laadun seurannassa samoin kuin välivarastoinnin osalta tarkkailuohjelman laadinnassa siten, että tuhista liukenevien merkityksellisten aineiden pitoisuudet voidaan ottaa huomioon analyysivalikoimissa ja seurata aineiden pitoisuuksia hankealueiden pohja- ja/tai pintavesistä.

Vaikutukset pohjavesiin

Pohjavesivaikutusten arviointi on tehty asiantuntija-arvioina käyttäen lähtötietoina Suomen ympäristökeskuksen ympäristökarttapalvelu Karpalon aineistoja, GTK:n maa- ja kallioperäkartoja, Kouvolan kaupungin maaperä- ja kallioperäkairauksia sekä hankealueiden alustavia läjitys ja louhintasuunnitelmia.

Vaikutusten arvioinnin yhteydessä Maijanaron hankealueelle on asennettu kaksi uutta pohjaveden havaintoputkea. Toinen havaintoputki asennettiin hankealueen koillispuolelle suunnitellun louhinta-alueen viereen (RFMP2, kalliopohjaveden havaintoputki). Havaintoputken kokonaispituus on 20 metriä. Havaintoputken kohdalla on kallion päällä hiekkamoreenia noin 2,3 metriä. Kallio on tiivistä eikä kalliossa havaittu vettä. Toinen havaintoputki asennettiin hankealueen eteläosaan (RFMP1, normaali pohjaveden havaintoputki). Kallion pinnalla olevien maakerrosten paksuus on havaintoputken kohdalla yhteensä 10,8 metriä. Kallionpinta varmistettiin poraamalla kalliota 2,7 metrin syvyyteen. Maalajit olivat kairauksen yhteydessä tehtyjen havaintojen mukaan hienoa hiekkaa, hiekkamoreenia ja hiekkasoramoreenia. Havaintoputkesta mitattiin pohjaveden pinnankorkeus (N2000) 13.10.2015: +70,67 ja 28.10.2015: +70,64. Havaintoputkesta otettiin vesinäyte 3.11.2015. Analyysitulokset on esitetty selostuksen liitteenä. Tulosten mukaan vesi ei täytä esim. talousvedelle asetettuja laatuvaatimuksia pH:n, raudan, fluoridin, sameuden ja värin suhteen. Lisäksi hankkeen yhteydessä kartoitettiin hankealueiden läheisyydessä noin 500 metrin säteellä olevat yksityiskaivot (talousvesi- ja lämpökaivot).

Hankealuevaihtoehdot eivät sijaitse pohjavesialueilla. Joutsenenpesänkallion hankealueen etäpuolella noin 300-600 m päässä, valtatie 6 toisella puolella, on Tornionmäen I-luokan pohjavesialue (0528601, määrä hyvä, kemiallinen tila huono). Maijanaron hankealue sijaitsee noin 1,2 km koilliseen Tornionmäen pohjavesialueesta. Maijanaron hankealueen kaakkoispuolella noin 500 m päässä on laaja Utin I-luokan pohjavesialue (0590906, määrä hyvä, kemiallinen tila hyvä). Tehtyjen selvitysten mukaan hankealueilta ei ole suoraa pohjaveden virtausyhteyttä edellä mainituille pohjavesialueille eikä hankealueiden läheisyydessä ole vedenottoa.

Hankkeen vaikutukset pohjaveden laatuun on YVA-selostuksessa arvioitu vähäisiksi, koska alueelle läjitetään pääosin puhtaita maa-aineksia. Läjitystoiminnan aikana pohjaveteen kulkeutuu läjitysalueen lävitse suotautunutta vettä. Veteen imeytyy läjitysalueelle läjitetystä maa-aineksesta peräisin olevia aineita, kuten kloridi, sulfaatti, kalsium, natrium jne. Veden laatuun vaikuttaa alueella läjitettävän maa-aineksen laatu. Vaikutus voi näkyä paikallisesti pohjaveden samentumisena ja vähäisinä muutoksina pohjaveden peruskemialla, riippuen läjitettävän maa-aineksen laadusta. Alavaihtoehdoissa 1A ja 2A välivarastoitavat tuhkat, erityisesti lentotuhka, sisältävät haitallisia aineita, joiden pääsy pohjaveteen on syytä

minimoida tuhkan käsittelyyn ja välivarastointiin liittyviä ratkaisuja suunniteltaessa ja toteutuksessa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen vaikutukset pohjavesiin on arvioitu pääosin riittävällä tarkkuudella. Jatkosuunnittelussa on tietyiltä osin syytä vielä varautua tarkentamaan olemassa olevia tutkimustietoja. Joutsenenpesänkallion alueelta ei ole varmistettuja pohjaveden pinnankorkeustietoja tai virtaussuuntia, vaan pohjaveden pinnankorkeuden arvio perustuu olemassa olevaan kartta-aineistoon. Maijanaron alueelle on asennettu YVA-menettelyn yhteydessä kaksi uutta pohjaveden havaintoputkea, joiden perusteella voidaan suoraan havainnoida ja seurata alueen pohjaveden pinnankorkeuksia.

Hankealueiden välittömässä läheisyydessä ei sijaitse yksityiskaivoja tai pohjaveden määrän tai laadun muutoksille herkkiä kohteita, jotka olisivat riippuvaisia ainoastaan hankealueella muodostuvasta pohjavedestä. Jatkosuunnittelussa tulee kuitenkin varautua seuraamaan pohjaveden laatua ja pinnankorkeutta hankealueiden läheisyydessä. Asia tulee huomioida hankkeen seurantaohjelmassa.

Vaikutukset pintavesiin

Läjitysalueen perustaminen ja toiminta muuttavat alueen vesitaloutta sekä hulevesien laatua. Hulevesissä on kiintoainetta, läjitettävästä tuhkasta liukenevia aineita sekä kallioulouhinnan (VE2) vuoksi myös räjähdeaineperäisen liukoisen typen kuormitusta. Toiminnan aiheuttamat vaikutukset ja mahdollinen vesistökuormitus riippuvat hulevesien käsittelystä ja johtamisesta.

Hankevaihtoehdossa VE1 (Joutsenenpesänkallio) hulevesistä valtaosa valuu Käyrälampeen. Selvitysten mukaan pintavalunta kasvaisi nykyisestä (5 100 m³/v) noin viisinkertaiseksi (25 500 m³/v), mutta käytännössä muutos olisi jonkin verran pienempi, koska koko alue ei ole paljaana samaan aikaan. Laskelmien perusteella kuormitus kasvaisi seuraavasti: Kiintoainekuormitus noin 9-kertaiseksi, fosforikuormitus 20-kertaiseksi ja typpikuormitus 3,6-kertaiseksi, mikäli hulevesiä ei käsitellä ennen niiden johtamista vesistöön. Vedenlaatutietojen perusteella Käyrälampi on vahvasti fosforirajoitteinen, mikä tarkoittaa sitä, että fosforikuormitus lisää suotuisissa oloissa perustuotantoa (vesikasvit, planktonlevät). YVA-selostuksessa on todettu, että laskeutusaltailta, joihin on jälkikäsittelemällä yhdistetty biosuodatus (kosteikko), saadaan kiintoaineesta ja kokonaisfosforista pidätettyä noin 75% ja tyyppistä 25%.

Alavaihtoehdossa 1A läjitysalueelle tuodaan lisäksi tuhkaa Kymin Voima Oy:n voimalaitokselta. Tuhkat ovat pH-arvoltaan emäksisiä. Lentotuhkasta liukenee arvioiden mukaan haitallisia aineita enemmän kuin pohjatuhkasta. Lentotuhkan merkityksellisimmät aineet ovat laadunvarmistustestien perusteella molybdeeni, seleeni, kromi, barium, lyijy, fluoriidi, kloridi ja sulfaatti.

Käyrälammen virkistyskäyttöarvo on suuri. Alueella sijaitsee Tykkimäen Aquaparkin uimaranta ja Käyrälammen alapuolisessa Käyräjoessa Lautaron ja Jokelan uimarannat. Käyrälammesta vesi virtaa Käyräjokea pitkin Lappalanjärveen. Käyräjoen suun alue Lappalanjärvellä on luontodirektiivin liitteen II ja IV (a) lajeihin kuuluvan täplälampikorenon lisääntymis- ja elinaluetta. Lajin toukka viihtyy reheväkasvustoisissa vesissä ja sietää hapantakin vettä.

Hankesuunnitelmien mukaan vaihtoehdon VE2 (Maijanaro) pintavedet tulitaisiin johtamaan Myllypuroon, joka laskee Kymijokeen Värälänkosken kohdalla. Selvitysten mukaan nykytilanteessa pintavalunta vuodessa on noin 8 400 m³. Valunta tulisi kasvamaa noin viisinkertaiseksi, mutta todellisuudessa muutos on maltillisempi, koska koko alue ei ole paljaana samaan aikaan. Maankäytön muutoksesta aiheutuvan kuormituksen lisäksi hulevesiin kertyy louhintojen aikana räjähdeaineista peräisin olevaa liukoista tyyppiä.

Räjähdeaineperäinen typpi sisältää pääosin ammoniumia ja nitraattia. Kasvava liukoisen typen kuormitus voi aiheuttaa vesistöissä rehevöitymistä, erityisesti, jos vesistö on typpirajoitteinen. Myllypuron on selvästi fosforirajoitteinen, joten typpikuormitus ei todennäköisesti lisää tuotantoa merkittävästi. Puron happitilanne on hyvällä tasolla, joten ammonium ei todennäköisesti aiheuta merkittäviä ongelmia.

Vedenlaatutietojen perusteella puro on humuspitoinen ja samea. Kokonaisfosforin ja typen pitoisuudet ovat korkeita ja ammonium-typen pitoisuudet ovat myös olleet selvästi koholla. Kokonaistypen ja -fosforin suhde on Myllypurossa ollut keskimäärin 17,9 ja mineraaliravinteiden 54. Ravinnesuhteet viittaavat selvään fosforirajoitteisuuteen.

Alavaihtoehdossa 2A läjitysalueelle tuodaan lisäksi tuhkaa Kymin Voima Oy:n voimalaitokselta. Sen osalta vaihtoehto ei eroa alavaihtoehdosta VE 1A.

Kokonaisuutena tarkasteltuna yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen vaikutukset pintavesiin on arvioitu asianmukaisesti ja monipuolisesti. Vesiensuojelun yleisenä tavoitteena on vesien tilan parantaminen. Hulevesien hallintaan ja käsittelyyn liittyvät ratkaisut tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että niistä aiheutuva mahdollinen ympäristökuormitus minimoidaan (laskeutusaltat ja jälkikäsittelynä biosuodatus). Lisäksi tuhkien välivarastoinnin aiheuttamat mahdolliset vesistövaikutukset tulee erityisesti ottaa huomioon varastoalueiden jatkosuunnittelussa ja teknisessä toteutuksessa, samoin vesistö tarkkailussa.

Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset

YVA-menettelyssä on selvitetty hankkeen vaikutuksia ihmisten terveyteen ja elinoloihin asiantuntija-arviona. YVA-menettelyn aikana ei ole toteutettu laajaa asukaskyselyä. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia oli tarkoitus arvioida yleisötilaisuuksissa, sekä YVA-selostusvaiheen aikana järjestettävässä työpajassa sekä saatavan palautteen ja mielipiteiden perusteella. Tilaisuudet eivät kuitenkaan kiinnostaneet yleisöä, joten tältä osin vuorovaikutuksen kautta saatava tieto on jäänyt puutteelliseksi.

Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikuttavat monet tekijät sekä erikseen että yhteisvaikutuksen kautta. Vaikutukset voivat olla suoria tai välillisiä. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia ovat asumisoloihin, asuin- ja elinympäristön viihtyisyyteen, turvallisuuteen, ulkoilu- ja virkistyskäyttömahdollisuuksiin, palveluihin ja elinkeinotoimintaan sekä terveyteen ja hyvinvointiin kohdistuvat vaikutukset. Vaikutusten arvioinnissa paikallinen ja vuorovaikutuksen kautta saatava tieto on tärkeä osa arviointitietoa. Lähialueen asukkailta saatavat kannanotot ovat tärkeä osa vuorovaikutteista YVA-menettelyä.

YVA-selostuksen kuulemisvaiheessa järjestetyssä yleisötilaisuudessa oli yksi asukasosallistuja. Saadun palautteen perusteella merkittäviä vaikutus asukkaiden kannalta ovat melu ja pöly, virkistyskäyttöön liittyvät vaikutukset sekä mahdolliset pohjavesi- ja vesistövaikutukset.

Melu ja värinä

Melu on keskeisimpiä elinympäristön laatua heikentäviä tekijöitä. Melun haittavaikutukset voivat liittyä ihmisten elinoloihin ja terveyteen, elinympäristön viihtyisyyteen sekä maankäytön rajoituksiin. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä meluntorjunnasta on asetettu päämääräksi terveellinen, turvallinen ja vähämeluinen elinympäristö. Vnp:n (993/92) mukaan melun keskiäänitason ohjearvo (LAeq) päiväaikaan kello 7-22 on pysyvän asutuksen osalta 55 dB ja loma-asutuksen osalta 45 dB.

Selvityskohteen melutilanne on kartoitettu laskennallisesti 3D-maastomalliin pohjautuvalla Soundplan 7.3 -melulaskentaohjelmalla. Maastomalliaineistona on käytetty kaupungin

toimittamaa maastoaineistoa, jota on täydennetty Maanmittauslaitoksen laserkeilaus- ja rakennustietokanta-aineistolla.

Läjäytysalueen toiminta-ajat ovat klo 06-22. YVA-selostuksessa on arvioitu melun leviämistä päiväajan keskiäänitason (LAeq 7-22), perusteella. Yöajan keskiäänitasoa ei ole arvioitu, koska se tarkoittaisi yhden tunnin (klo 06-07) melun jakamista yön tunneille klo 22-07.

Melulaskentojen perusteella hanketoiminnasta aiheutuva melu ei merkittävästi lisää alueella meluhaittaa. Murskaustoiminnan aiheuttama keskiäänitaso on arvioitu, mutta murskaustoiminnan sekä maa-aineksen kippaamisen yhteydessä esiintyviä melupiikkejä ei ole mallinnettu. Melumittauksissa on havaittu, että louhos- ja läjäytysalueilla häiritsevimpinä toimintoina pidetään tasaisesta melusta poikkeavia äkillisiä impulsseja, joita aiheuttavat esimerkiksi poraus, murskaus, toistuvat räjäytykset ja kuorman kippaaminen sekä lastaus. Näitä toimintoja ei kuitenkaan voida kattavasti mallintaa johtuen impulssien voimakkuuksien voimakkaasta hajonnasta.

Toteutuessaan hankevaihtoehto VE 1 toisi Joutsenenpesänkalliolle uuden melulähteen. Lähimpänä olevat asuinrakennukset ovat siitä 350 m päässä länsipuolella. Alueella melua aiheuttavat pyöräkuormaajat (8–10 kpl), murskauslaitos (paikalla 1–2kk/vuosi, käyttöaika 10 % ajasta) ja raskas liikenne (60 kpl/vrk) alueelle ja sieltä pois sekä siihen liittyvä maa-aineksen kippaus. Valtatiellä 15 liikennöi ennustetilanteessa 54–73 raskasta ajoneuvoa/h, ja läjäytysalue toiminta kasvattaa liikennettä neljällä raskaalla ajoneuvolla/h. Kokonaisuudessaan lähtömelutasot kasvavat 0–0,15 dB/tieosuus. Pyöräkuormaajien lähtömelutaso on noin 110 dB. Laskennoissa maksimimäärä (10) pyöräkuormaajaa on mallinnettu liikennöimään alueella yhtä aikaa, vaikka käytännössä tällaista tilannetta harvoin ilmenee. Laskentojen perusteella pyöräkuormaajien liikennöinti yhdistettynä liikennemeluun ei aiheuta ohjearvojen ylittymistä asuinrakennusten tuntumassa eikä tuo yhtään uutta altistuvaa kohdetta olemassa olevan liikennemelun kanssa.

Toteutuessaan hankevaihtoehto VE 2 toisi Maijanaroon uuden melulähteen. Lähimpänä olevat asuinrakennukset ovat noin 350 metrin päässä eteläpuolella, valtatie 6 varressa. Alueella melua aiheuttavat louhinta, pyöräkuormaajat (8-10 kpl), murskauslaitos ja raskas liikenne (80 kpl/vrk) alueelle ja sieltä pois sekä siihen liittyvä maa-aineksen kippaus. Valtatiellä 6 liikennöi 75–94 raskasta ajoneuvoa/h, ja läjäytysalue toiminta kasvattaa liikennettä 5,3 raskaalla ajoneuvolla/h. Kokonaisuudessaan lähtömelutasot kasvavat 0–0,15 dB/tieosuus. Laskentojen perusteella pyöräkuormaajien liikennöinti yhdistettynä liikennemeluun ei aiheuta ohjearvojen ylittymistä asuinrakennusten tuntumassa eikä tuo yhtään uutta altistuvaa kohdetta olemassa olevan liikennemelun kanssa.

Selostuksessa on esitetty melun seuranta sekä erilaisia vaikutusten lieventämiseen tarkoitettuja keinoja. Meluvaikutuksia voi selostuksen perusteella pitää kokonaisuutena arvioiden suhteellisen vähäisinä, kunhan impulssimaisen melun torjuntatoimet ja melunseuranta toteutetaan asianmukaisesti.

Meluselvitysten tulokset tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa (vrt. meluntorjuntatoimenpiteitä koskevat ratkaisut) siten, että hankkeen toiminnoista aiheutuvat meluhaitat asutukselle, loma-asutukselle tai muille melulle herkille toiminnoille jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Tärinä

Joutsenenpesänkallion vaihtoehdossa (VE1) ei synny merkittäviä värinävaikutuksia, koska alueella ei tehdä räjäytyksiä edellyttävää kallio louhinta. Maijanaron vaihtoehdossa värinävaikutuksia syntyy etenkin kallion louhinnasta. Kiviainestuotannosta aiheutuvaa värinää ei pystytä poistamaan, mutta oikeilla toimintatavoilla sen haitat voidaan minimoida.

Räjätysperäisen tärinän voimakkuuteen vaikuttavia tekijöitä ovat räjäytyksen voimakkuus (käytetty räjähdysainemäärä), momentaarinen (kerralla räjäytettävä) räjähdysainemäärä, väliaineen koostumus, louhintatason syvyys sekä etäisyys louhintakohteesta. Lyhyillä etäisyyksillä (< 1 km) tärinän voimakkuus riippuu pääasiassa momentaarisesta räjähdysainemäärästä ja kauempana (> 1 km) louhintakohteesta tärinän voimakkuus riippuu kentän kokonaisräjähdysainemäärästä.

Kallionlouhinnassa käytettävät panostusmäärät ja räjäytysten ajoittamiset tulee määrittää tarkemmin myöhemmin tehtävässä louhintasuunnitelmassa. Yhteysviranomaisen katsoo, että panosmäärät tulee mitoittaa niin, etteivät tärinän ohje/raja-arvot ylity lähimmissä häiriintyvissä kohteissa, eikä vaurioita lähiympäristön rakennuksille tai rakenteille synny.

Räjäytyksistä on syytä tiedottaa hyvissä ajoin lähialueen asukkaille sekä elinkeinojen harjoittajille. On myös syytä kartoittaa lähialueen rakennusten kunto, alueella olevat porakaivot ja maalämpöpumput sekä huomioida hankealueen lähistöllä sijaitsevan kauppapuutarhan rakenteiden ominaisuudet.

Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonsuojelualueisiin

Hankkeen vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonsuojelualueisiin on selvitetty asianmukaisesti ja riittävällä tarkkuudella ottaen huomioon hankealueen lähiympäristössä sekä sen vaikutuspiirissä olevat Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, muut suojelukohteet ja keskeiset luontoarvot.

Arvioinnin lähtöaineistona on käytetty valtakunnallisia ja maakunnallisia aineistoja sekä hankealueilta ja niiden ympäristöstä aiemmin tehtyjä luontoselvityksiä, joita on täydennetty YVA-menettelyn aikana tehdyillä luontoselvityksillä.

Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä tehdyissä luontoselvityksissä on otettu huomioon luonnonsuojelulain säädökset mm. lajiensuojeluun samoin kuin luontotyyppeihin liittyen. Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien osalta on liito-oravan lisäksi syytä selvitetty myös muiden direktiivilajien (mm. lepakot) mahdollista esiintymistä hankealueilla.

Vaikutukset Natura 2000 -alueisiin ja muihin suojelualueisiin

Hankealueiden läheisyydessä ei sijaitse Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita eikä muita suojelualueita tai luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvia kohteita. Hankkeen mahdolliset haitalliset vaikutukset eivät ulotu em. suojelualueille.

Lähimmät Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet ovat Vahtermäen kallionaluslehto (FI0409003) noin 1,8 km Joutsenenpesänkallion (VE1) alueesta länsiluoteeseen ja Savonsuon tervalepikot (FI0409001) noin 3 km länteen Joutsenenpesänkallion alueesta.

Vaikutukset luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeihin

Liito-oravaselvityksiä on tehty Joutsenenpesänkallion alueella vuosina 2002, 2008, 2012 ja 2015 ja Maijanaron hankealueella 2010, 2012 ja 2015. Hankealueiden potentiaalia lepakoiden elinympäristönä on arvioitu Kouvolan keskeisen kaupunkialueen osayleiskaavaa koskevassa selvityksessä. YVA-menettelyn yhteydessä varsinainen lepakkoselvitys on tehty vuonna 2015.

Tehtyjen selvitysten mukaan Joutsenenpesänkallion hankealueen koillispuolella on liito-oravan elinympäristö. Alustavasti suunniteltu yhdystielinjaus hankealueelle kulkisi osittain liito-oravan elinympäristön eteläosien läpi. Esitetty linjaus ei ole mahdollista toteuttaa ilman luonnonsuojelulain 48 §:n mukaista poikkeuslupaa. Maijanaron hankealueella ei ole liito-oravan elinympäristöjä. Lajille soveltuva metsäkuvio sijaitsee hankealueen lounaispuolella.

Kouvolan keskeisen kaupunkialueen osayleiskaavoituksessa on tehty v. 2013 selvitys hankealueiden lepakkopotentialista. YVA-menettelyn yhteydessä hankealueilta on tehty tarkentava lepakkoselvitys kesän 2015 aikana. Lepakkokartoituksessa kummallakin hankealueella on käyty kolme kertaa (kesä-, heinä- ja elokuun alussa) ajankohtana, jolloin lepakot liikkuvat aktiivisimmin. Havainnot on tehty detektorilla lepakoiden kaikkuluotausäänistä. Lisäksi kulkureittien säännöllisyyttä on tarkkailtu nauhoittavilla passiivilaiteilla. Lepakkoselvityksen keskeinen tulos oli, että kummaltakaan hankealueelta ei löydetty lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Lepakkohavaintojen määrä hankealueilla oli vähäinen, eikä niitä voida pitää merkittävänä ruokailualueina lepakoille.

Viitasammakon esiintymisalue on noin 0,5 km Maijanaron hankealueesta pohjoiseen sijaitsevalla suoalueella. Joutsenenpesänkallion alueella ei ole viitasammakolle sopivaa elinympäristöä.

Muut arvokkaat luontokohteet

Maijanaron hankealueen lounaispuolella olevat metsittyneet pellot soveltuvat uhanalaisen punakeltaverkkoperhosen elinympäristöksi. Alueella kasvaa runsaasti purtojuurta, joka on kyseisen perhosen ravintokasvi. Hankkeen pölyvaikutukset voivat ulottua ko. alueelle, mutta vaikutuksia ei ole arvioitu merkittäviksi.

Vieraslajit

Kuljetettavien maa-ainesmassojen mukana voi kulkeutua myös vieraslajeja hankealueille ja niiden ympäristöön sekä alueille, joilla läjitysalueen maamassoja hyödynnettäisiin. Vieraslajien leviämistä tulee tarvittaessa ehkäistä ennakkoselvityksillä sekä vieraslajien poistamisella alueilta ennen maa-ainesten siirtämistä läjitysalueelle.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

YVA-selostuksessa yhteisvaikutuksina on tarkasteltu läjitysalueiden ja valtateiden liikenteen melun sekä Maijanaron hankealueen luoteispuolella sijaitsevan Kaskankaan kivenlouhinta- ja murskausalueeseen liittyvien toimintojen yhteisvaikutuksia.

Ympäristönsuojelua koskevat suunnitelmat ja ohjelmat

Arviointiselostuksesta käy ilmi hankkeen suhde maankäyttösuunnitelmiin mutta ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin nähden tarkastelu on jäänyt ohueksi.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Hankkeen jatkosuunnittelussa ja päätöksenteossa tulee ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

HANKKEEN VAIHTOEHTOJEN VERTAILU

YVA-menettelyn aikana erilaisten ympäristöselvitysten pohjalta tehtävä hankkeen eri toteuttamisvaihtoehtojen vertailu vaikutustarkasteluineen on yksi keskeisistä YVA-menettelyn vaiheista. Vertailussa tiivistetään, jäsenetään ja tulkitaan YVA-menettelyssä tuotettu keskeinen informaatio painottaen YVA-laissa tarkoitettuja ympäristövaikutuksia. Vertailun tulee antaa oikea kokonaiskuva hankkeen vaihtoehtojen vaikutuksista ja niiden eroista.

Hankevaihtoehtoja (VE1, VE1A ja VE2, VE2A) ja nollavaihtoehtoa (VE0) on vertailtu keskenään taulukoimalla vaihtoehtojen vaikutukset vaihtoehtojen ja esittämällä vaikutusten merkittävyydet värikoodein. Merkittävyyden arviointi perustuu osa-alueittain tehtyihin vaikutusarvioihin. Arviointiselostuksessa vaikutusten merkittävyyttä on arvioitu vaikutuskohteen herkkyyden ja vaikutuksen suuruuden muodostaman arviointikehikon avulla.

Vaihtoehtojen vertailu on tehty tasapuolisesti eri toteutusvaihtoehtojen osalta painottaen YVA-laissa tarkoitettuja ympäristövaikutuksia. Arviointiselostuksessa on esitetty yhteenvetotaulukoiden lisäksi myös sanalliset kuvaukset eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten suhteen.

Hankkeen ja sen vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuus

YVA-selostuksessa on todettu tarkasteltujen ympäristövaikutusten kannalta molemmat hankevaihtoehdot toteuttamiskelpoisiksi. Hankevaihtoehtojen vaikutukset ja vaikutusten aiheuttaman muutoksen merkittävyys poikkeavat toisistaan jonkin verran.

Joutsenenpesänkallion hankevaihtoehtoon verrattuna Maijanaron vaihtoehdon selkeänä etuna on hankealueen lähiympäristön vähäinen asutus sekä suhteellisen vähäinen virkistyskäyttöarvo. Lisäksi vaikutukset pinta- ja pohjavesiin sekä luonnon monimuotoisuuteen on arvioitu vähäisiksi.

HAITALLISTEN VAIKUTUSTEN EHKÄISEMINEN

YVA-selostuksessa on tarkasteltu hankkeesta aiheutuvien mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemistä tai rajoittamista ja esitetty toimenpiteitä hankkeen vaikutuspiirissä olevalle asutukselle, muulle ympäristölle sekä luontoon ja eliölajeihin kohdistuvien mahdollisten haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.

Keskeiset kysymykset haitallisten vaikutusten vähentämisen osalta liittyvät toiminnasta aiheutuvien melu-, pöly- ja värinähaittojen rajoittamiseen sekä pohjavesiin ja hulevesien hallintaan liittyviin erityiskysymyksiin.

Riskit ja erityistilanteet

Mahdollisissa onnettomuus- tai muissa erityistilanteissa ympäristöön voi päästä ihmisten terveydelle tai ympäristölle haitallisia yhdisteitä. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee muun ohella asianmukaisella tavalla huomioida varautuminen mahdollisiin erityistilanteisiin sekä toimenpiteisiin niistä aiheutuvien mahdollisten haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.

SEURANTA

Seurannan tarkoituksena on tuottaa tietoa hankkeen ympäristökuormituksesta sekä vaikutuksista ympäristön tilaan. Seurannan avulla selvitetään myös, miten hyvin arvioinnissa käytetyt menetelmät ja niillä saadut tulokset vastaavat todellisuutta. Lisäksi seurannan avulla saadaan tietoa siitä, miten haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteet ovat onnistuneet. Tarvittaessa tulee käynnistää toimia haittavaikutusten estämiseksi tai minimoimiseksi.

YVA-selostus sisältää ehdotuksen seurantaohjelmaksi. Seurannassa kootaan säännöllisesti tietoa läjitystoiminnan, tuhkien väliavarastoinnin sekä Maijanaron osalta louhinnan vaikutuksista. Läjitysaluehankkeen keskeiset seurattavat seikat liittyvät meluun, pölyyn ja värinänsä sekä pohja- ja pintavesiin. Seurantaan liittyvät erityiskysymykset tarkentuvat ympäristölupavaiheessa.

TIEDOTTAMINEN JA OSALLISTUMINEN

Tiedottaminen ja osallistumisjärjestelyt vastaavat YVA-lain vaatimuksia. Hanketta ja YVA-selostuksen sisältöä on esitelty ohjausryhmän kokouksissa sekä yhteysviranomaisen ja hankevastaavan järjestämässä yleisötilaisuuksissa. YVA-selostusta koskeva yleisötilaisuus pidettiin 21.1.2016 Kouvolan kaupungin Tekniikka ja ympäristötalolla.

Arviointiselostus on ollut kokonaisuudessaan luettavissa internetissä www.ymparisto.fi/ylijaamamaatkouvolaYVA sekä Kouvolan kaupungintalolla, Kouvolan kaupungin Tekniikka ja ympäristötalolla, Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa sekä Kouvolan pääkirjastossa.

RAPORTOINTI

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen rakenne on selkeä. Raportissa on havainnollisia kuvia, taulukoita ja liitteitä.

ARVIOINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS

YVA-lain tavoitteena on kansalaisten tiedonsaannin sekä osallistumisen turvaaminen ja ympäristöasioiden huomioon ottaminen päätöksenteossa. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus on asianmukaisesti laadittu ja sisältää runsaasti tietoa hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista.

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoo, että arviointiselostus on pääosin riittävä ja se vastaa YVA-lain ja -asetuksen keskeisiä vaatimuksia. Yhteysviranomaisen lausunnossa esitetyt huomiot ja tarkennukset tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Hulevesien hallintaan ja käsittelyyn liittyvät ratkaisut tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että niistä aiheutuva mahdollinen ympäristökuormitus minimoidaan (laskeutusaltaat ja jälkikäsitteilyä biosuodatus). Tuhkien välivarastoinnista aiheutuvat mahdolliset vesistö- ja pohjavesivaikutukset tulee erityisesti ottaa huomioon varastoalueiden jatkosuunnittelussa ja niiden pohjarakenteiden teknisessä toteutuksessa, tuhkakasojen suojaamisessa sekä vesistötarkkailussa. Meluselvitysten tulokset tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa (vrt. meluntorjuntatoimenpiteitä koskevat ratkaisut) siten, että hankkeen toiminnoista aiheutuvat meluhaitat asutukselle, loma-asutukselle tai muille melulle herkille toiminnoille jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Kallionlouhinnassa (VE2, Maijanaro) käytettävät panosmäärät tulee mitoittaa niin, etteivät tärinän ohje/raja-arvot ylitä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa, eikä vaurioita lähiympäristön rakennuksille tai rakenteille synny.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävillä yhdessä arviointiselostuksen kanssa yhden kuukauden ajan 14.3.2016 alkaen Kouvolan kaupungintalolla (Torikatu 10, Kouvola), Kouvolan kaupungin Tekniikka ja ympäristötalolla (Valtakatu 33, Kuusankoski) Kouvolan pääkirjastossa (Salpausselänkatu 33, Kouvola) sekä Kaakkois-Suomen ELY -keskuksessa (Salpausselänkatu 22, Kouvola).

Lausunto on nähtävillä myös Kaakkois-Suomen ELY -keskuksen internetsivuilla www.ymparisto.fi/ylijaamamaatkouvolaYVA

Ylijohtaja

Leena Gunnar

Ylitarkastaja

Jukka Timperi

Liitteet

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annetut lausunnot

JAKELU JA MAKSUT

Kouvolan kaupunki
Tekniikka- ja ympäristötalo
PL 32, Valtakatu 33
45701 Kuusankoski

Maksu: 11 000 euroa

Peruste: Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2015 (1397/2014). YVA-laissa tarkoitettu lausunto arviointiselostuksesta tavanomaisessa hankkeessa.

TIEDOKSI

Kouvolan kaupunginhallitus
Kymenlaakson liitto
Etelä-Suomen AVI
Liikennevirasto
Kymenlaakson pelastuslaitos
Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi
UPM Kymmene Oyj, Selluntie 1, 45700 Kuusankoski
MTK Kaakkois-Suomi
Suomen metsäkeskus Kaakkois-Suomen alueyksikkö
Museovirasto
Kymenlaakson museo
Kymenlaakson lintutieteellinen yhdistys
Kymenlaakson luonnonsuojelupiiri ry
Pohjois-Kymen luonto, Varuskuntakatu 8, 45100 Kouvola

